

FUNKCE LESA V UTVÁŘENÍ KLIMATU A OBĚHU VODY

výklad na úrovni základního vzdělání aneb skryté souvislosti (hidden connections FC)

doc. RNDr. Jan Pokorný, CSc. a kol.

ENKI, o.p.s., Třeboň, pokorny@enki.cz

Vyhodnocení požáru NP České Švýcarsko a poučení pro
budoucnost“

3. dubna 2023 Poslanecká sněmovna Malostranské nám. 7

Rozpad oběhu vody po odlesnění

22. července 1494 odplouval Kolumbus z Jamajky a do deníku napsal: každé odpoledne přišla dešťová přeháňka trvající přibližně hodinu

Admirál si pravidelný odpolední déšť vysvětloval vzrostlým lesem na ostrově. Věděl z vlastní zkušenosti, že odpolední déšť byl obvyklý na Kanárských ostrovech, Madeiře a Azorských ostrovech. **Pravidelné odpolední deště ustaly a srážek celkově ubylo po odlesnění těchto ostrovů.**

*Christopher Columbus' biography
by his son Ferdinand*

Vzrostlé lesy jsou tvůrci klimatu a jejich úbytek se projevuje v kontinentálním měřítku extrémny teplot, nedostatkem vody, přívalovými dešti

Historická zkušenost: lesy udržují oběh vody, utvářejí klima

archeologové objevují pozůstatky civilizací pod nánosy písku - vyschly

- **Alexander von Humboldt** Wulf, A., 2016: Vynález přírody, dobrodružství zapomenutého objevitele Alexandra von Humboldta v Severní Americe, Knihy Omega 535 stran
- **Marsh, G.P. 1864:** Man and Nature, or Physical Geography as Modified by Human Action
- **Úlehla, V. 1947,** Napojme prameny: O utrpení našich lesů. Život a práce, Praha
- **Ponting, C. 1991.** A Green History of the World. The Environment and the Collapse of Great Civilizations, Penguin Books, 1991, 412 s. **Zelené dějiny světa,** Životní prostředí a kolaps velkých civilizací, Karolinum 2019
- **Pearce, F. 2021:** A Trillion Trees, How we can reforest our world, 305 stran

Lesy přitahují vodu, Vodohospodářský bulletin str. 30 – 33, 2020 Racek, časopis Povodí Vltavy
rozhovor J. Vait – J. Pokorný, www.bioticregulation.ru, [Biotic Pump Greening Group \(thebioticpump.com\)](http://thebioticpump.com), *WeForest etc., Aktivní úloha lesa v klimatu, oběhu živin a zadržování vody,*
[Číslo 7-8/2022 časopisu Sovak | SOVAK ČR](#)

diskuse o vědeckém vysvětlení těchto jevů a zejména zjednodušující modely vedou někdy k popírání funkcí lesa empiricky doložených

Forest management for water and climate cooling

Policy Brief for COP21 (světová konference o klimatu Paříž, prosinec 2015)

- **Lesy podporují vznik srážek.**
- **Stromy a lesy jsou přirozené chladicí systémy.**
- **Lesy generují toky vzduchu a vlhkosti.**
- **Stromy a lesy přispívají k zásobování podzemních vod, zadržují živiny**
- **Lesy zmírňují dopady záplav.**
- [*Managing Forests for Water and for Climate Cooling | WeForest*](#)
- *Management lesů a jeho význam pro vodu a klimatizaci krajiny, Vodní hospodářství 2016/2, str 24.*
- *Ellison, et al. 2017, Trees, forests and water: cool insights for a hot world, Global Environmental Change 43, 51–61* Contents lists available at ScienceDirect Global Environmental Change
- **Prohlášení mezinárodního týmu 30 vědců o zásadní úloze lesů v utváření klimatu nebylo Pařížskou konferencí o klimatu zohledněno v „summary for politicians“**

New York OSN Konference o vodě, zásobování vodou, suchu, desertifikaci 22. – 24. březen

UN 2023 Water Conference from March 22-24 in New York | Online Version (daily-sun.com)

Zástupce slovenského ministerstva zemědělství, státní tajemník Martin Kováč prezentoval 20ti stránkový dokument sepsaný s přispěním zahraničních expertů.

NWP WATER FOR CLIMATE HEALING WHITE PAPER WEB 2023 final (pdf, 4.7 Mb, 81x)

**Voda pro ozdravění klimatu Nová vodní paradigma
(www.waterparadigm.org)**

Forum Network | No Trees, No Rain (forum-network.org) (how plants move water, weather and cool the world)

Deutsche Welle – atmospheric rivers, biotic pump

https://www.youtube.com/watch?v=lvuSI_Jlt9s&ab_channel=DWDocumentary

SINE SOLE NIHIL SUM

bez Slunce nejsem nic

- Slunce ohřívá Zemi o 290 °C
- Co děláme v krajině se sluneční energií, vodou a živinami prostřednictvím vody a rostlin?
- Zemědělci, lesníci, územní plánovači, urbanisté určují množství a kvalitu odtékající vody a ovlivňují místní klima – uvědomujeme si to?

Změna klimatu je vážnější než ukazuje vzestup globální průměrné teploty

Města a krajina se přehřívají, protože jsou odvodněna. Vzduch se ohřívá od přehřátých ploch, stoupá vzhůru a odnáší vodu z okolí

Historické civilizace vysychaly, poučili jsme se?

Krajina a města ztrácí vodu – jaký vliv to má na
distribuci sluneční energie, na klima?

Zopakujme základní pojmy z fyziky

Tok sluneční energie měříme a vyjadřujeme ve
 $W m^{-2}$

Za plného slunečního svitu přichází na m^2 až $1000W$. Při zatažené obloze je to $100W.m^{-2}$ i méně. V místnosti je intenzita světelného záření nejvýše několik $W.m^{-2}$.

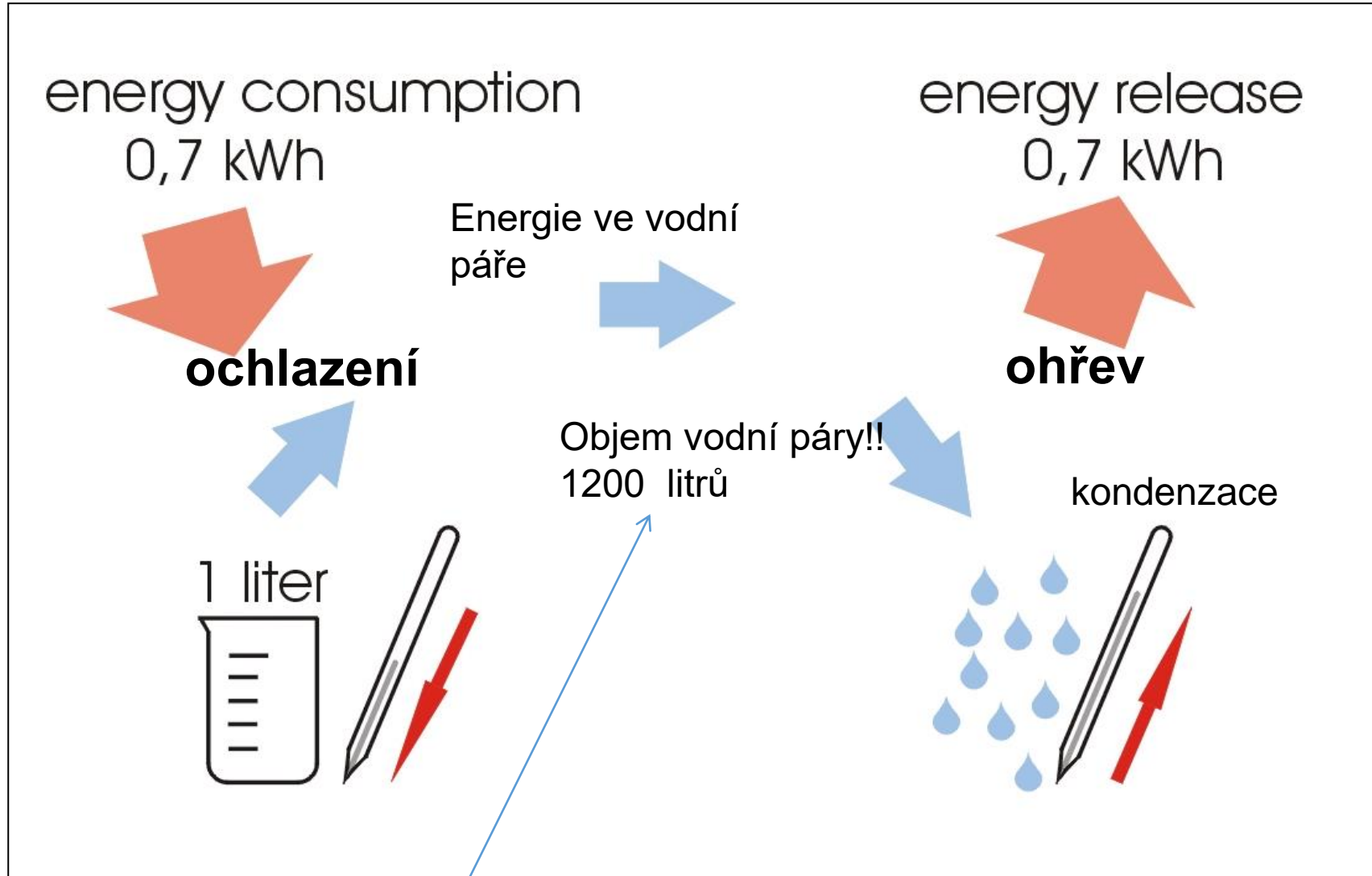
Na vypaření 1litru vody se spotřebuje
 $2440 kJ = 0,68 kWh$

Při kondenzaci/srážení vodní páry zpět na kapalnou vodu se skupenské teplo uvolňuje

Vodní pára z 1litru vody má objem přibližně 1200 litrů a obsahuje skupenské teplo $0,68 kWh$

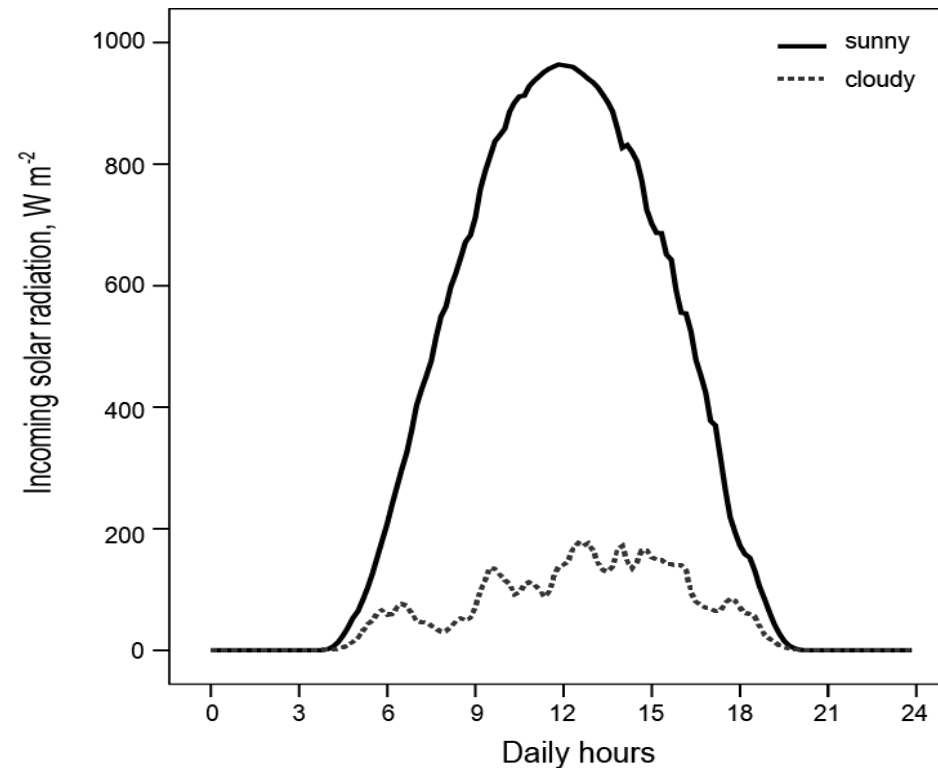
autobaterie 50Ah, 12V má kapacitu $600Wh = 0,6kWh$

LATENTNÍ TEPLLO se spotřebovává při výparu vody a uvolňuje při kondenzaci

Mírné změny tlaku vzduchu (Avogadrův zákon)

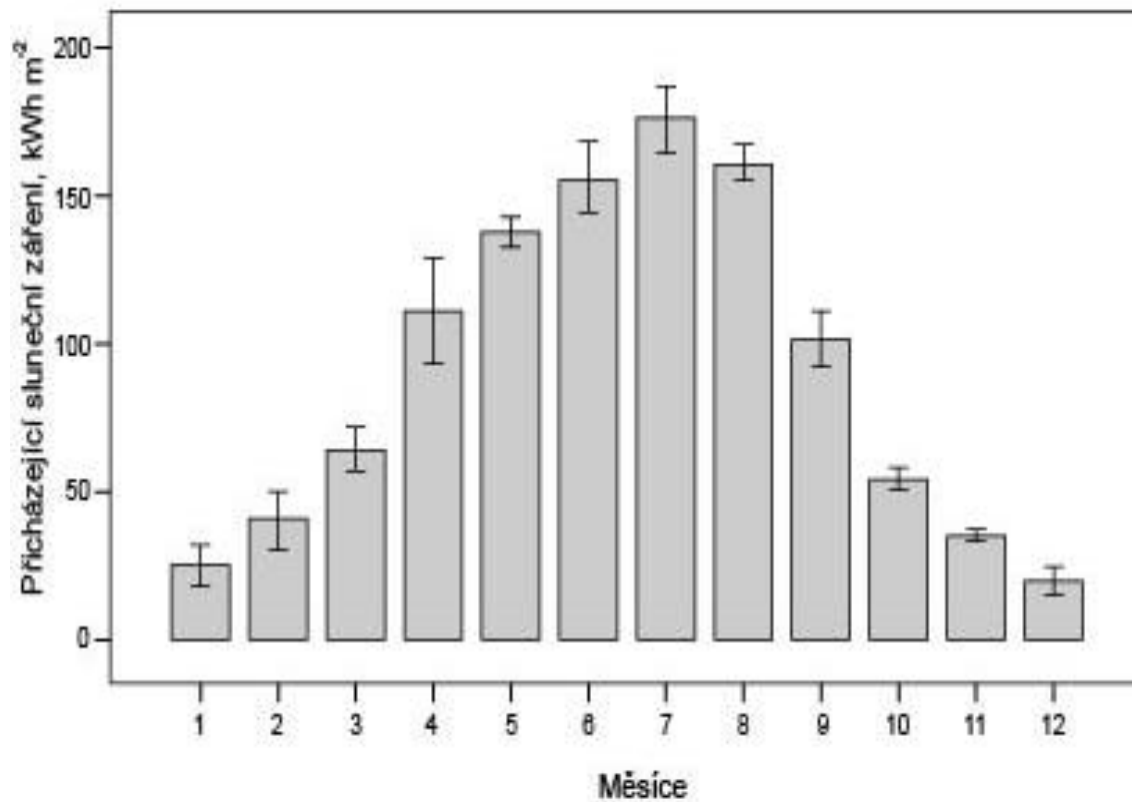
Sluneční energie přicházející na povrch země za slunného dne (až 1000Wm^{-2})
a při zatažené obloze (max 200Wm^{-2})

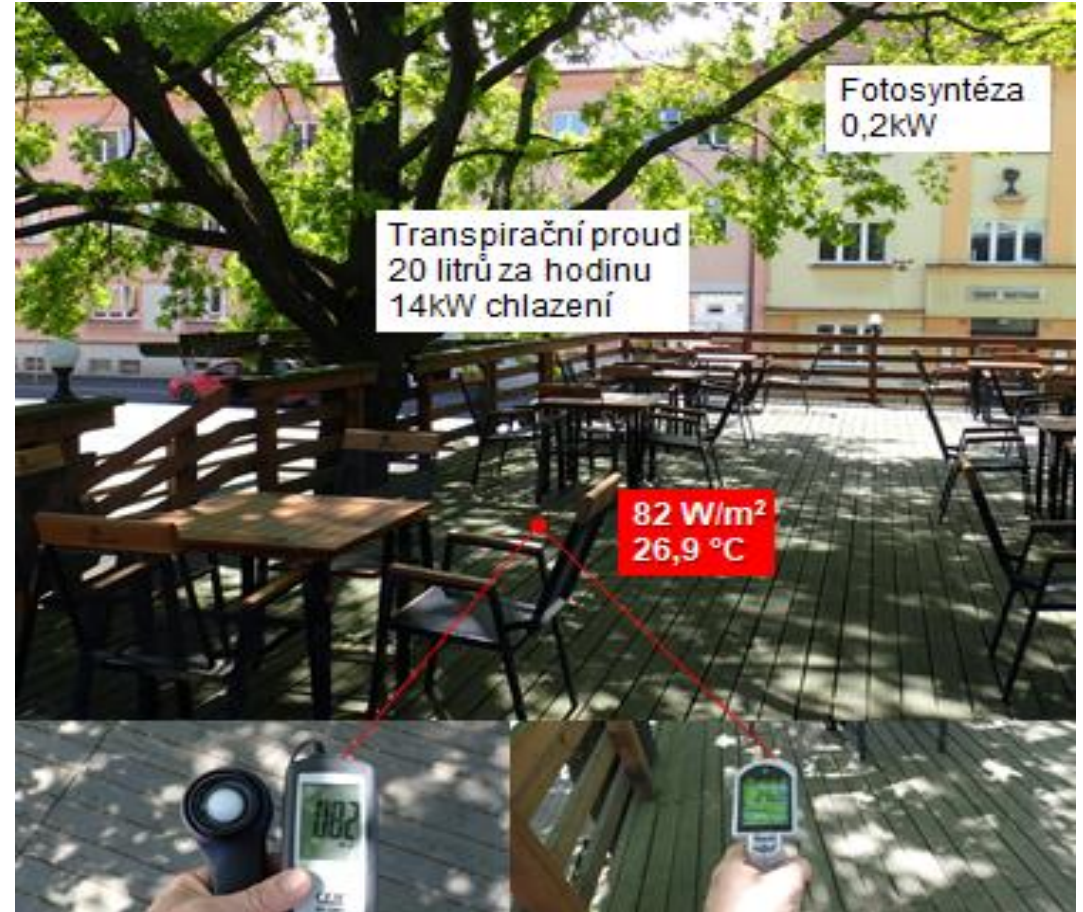
Oblačnost redukuje příkon slunečního záření

Měsíční sumy slunečního záření (Třeboňsko) kWhm⁻²

příklad průběhu. Roční sumy jsou v rozsahu 1000 – 1100 kWhm⁻² a stoupají

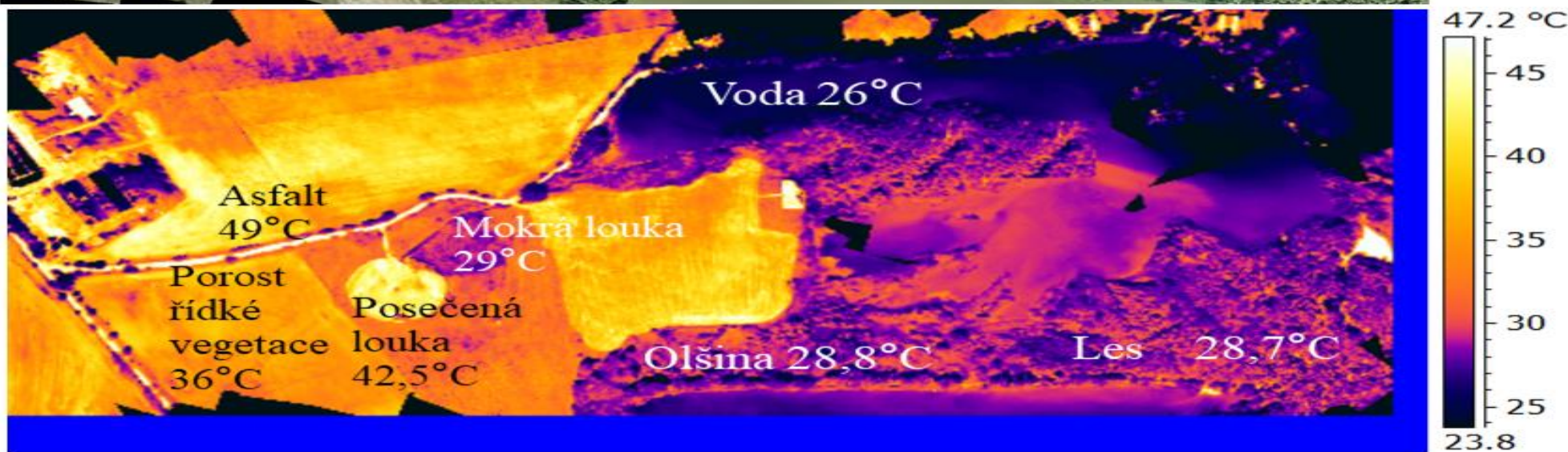
Pod stromem je intenzita slunečního záření 10x nižší a teplota o 24 °C nižší nežli na osluněném chodníku, jak to vysvětlíme? **Strom se chladí výparem vody.** Na jednu molekulu přijatého CO_2 se vyloučí několik set molekul vody
výpar $100\text{mg}\cdot\text{s}^{-1}$ odpovídá spotřebě sluneční energie (latentní teplo výparu) 240 W.

*Klimatizační jednotka na obrázku má příkon 3,4 kW
Klimatizace ohřívá okolí, podobně jako lednička
ohřívá místnost. „Kam posílá teplo strom, který
chladí?“*

Letní povrchové teploty kulturní krajiny jsou v rozsahu 26 - 42 °C (snímáno termovizní kamerou nesenou vzducholodí). Les má nízkou povrchovou teplotu

Klesající proud vzduchu „reversní biotické pumpy“ směřující k oceánu/moři

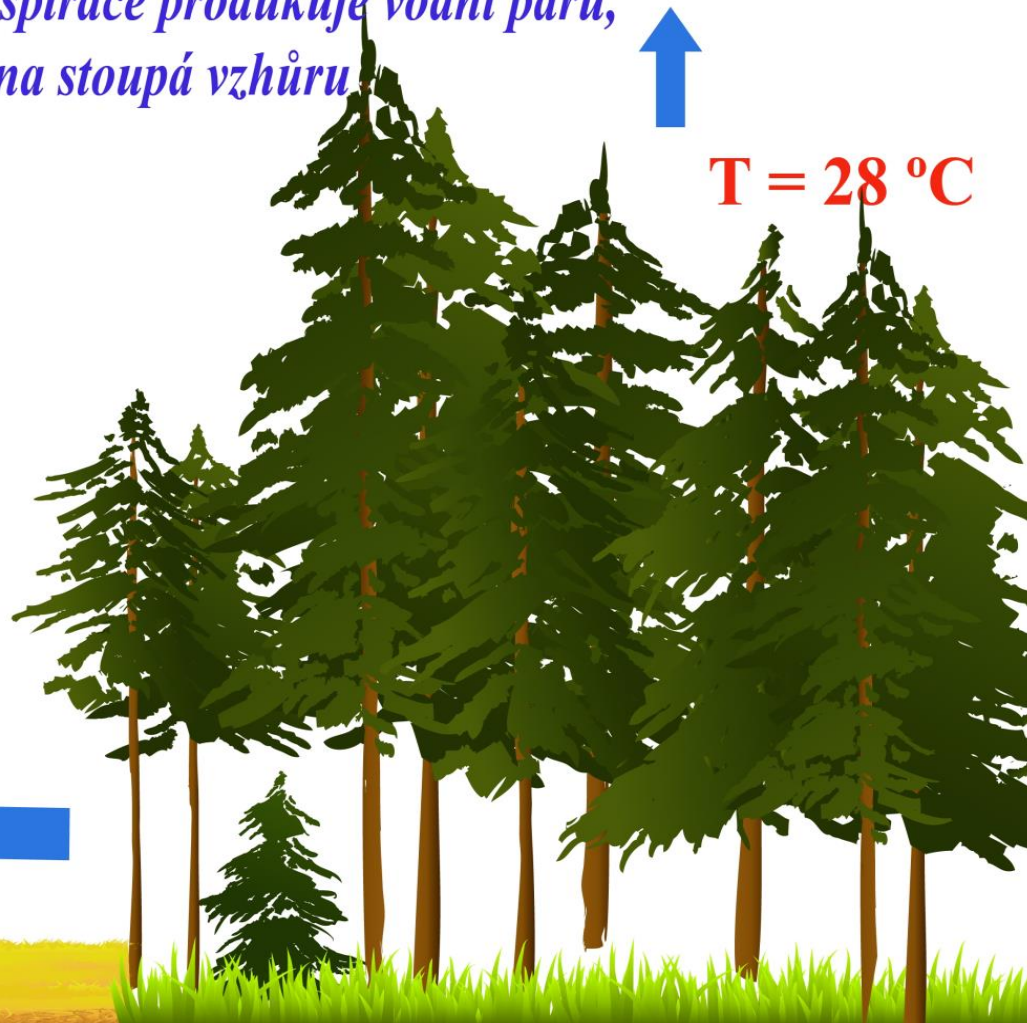
*evapotranspirace produkuje vodní páru,
která zvolna stoupá vzhůru*

T = 28 °C

*rychle stoupající vzduch
z ohřátého povrchu
(40 °C, 20 % vlhkost)*

proud vlhkého vzduchu

T = 45 - 60 °C

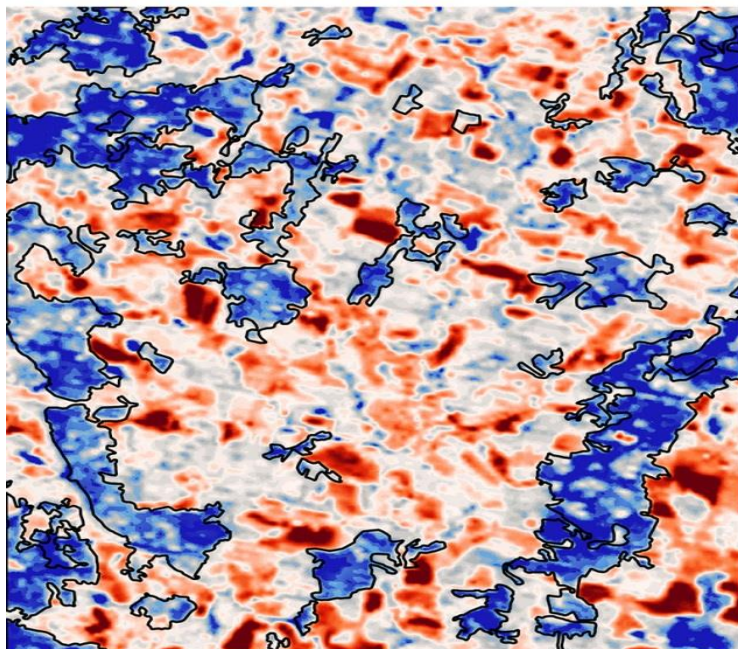
Ohřátý vzduch vysušuje

- Lesy, mokřady se chladí výparem vody, vodní pára pomalu stoupá vzhůru, relativní vlhkost vzduchu je vysoká (aktuální evapotranspirace (ET) je blízká potenciální ET). ET = několik mm za den
- Odvodněné plochy se ohřívají, ohřátý vzduch stoupá vzhůru a nedosahuje rosného bodu. Vzduch 40 °C obsahuje 50g vody v m³ (při 20% vlhkosti 10g). **Při rychlosti 1,0m/s se „z 1m²“ za 1hodinu transportuje vzhůru 36000g vody (36 litrů) = mechanismus vysychání krajiny, tedy až stovky litrů za den**

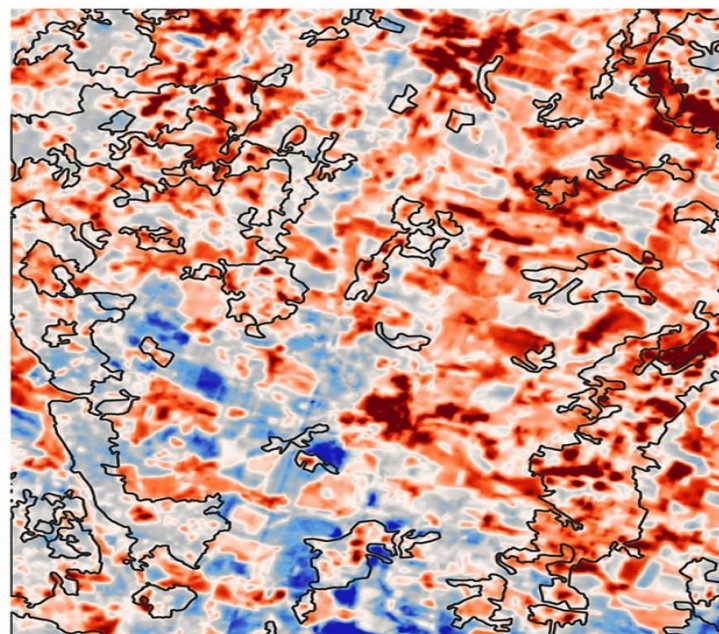
Změny povrchových teplot a toků energie po úhynu lesa (dačicko)

- Na jihovýchodě Českomoravské vysočiny uhynuly smrkové lesy následkem kůrovcové kalamity.
- Vyhodnotili jsme změnu povrchových teplot krajiny a změny rychlosti evapotranspirace (výpar vody porostem) a toku zjevného tepla (termika, turbulentní proudění) s využitím satelitních snímků Landsat
- Hesslerová, P., Huryňa, H., Pokorný, J., Kozumplíková, A., Vyskot, I., (2022) Změny klimatizační funkce lesních porostů jako následek jejich plošného odumření po gradaci lýkožrouta smrkového. Zprávy lesnického výzkumu 67 (1) : 311 - 320
-
-

28.07.1990 (22 °C)

27.06.2019 (28,7 °C)

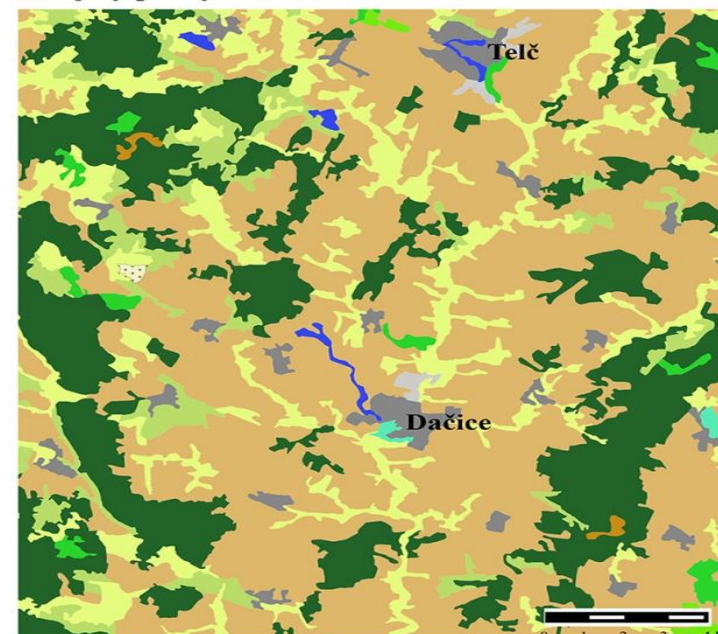
lesní porosty / forests

0 1 2 3 4 km

rozdíl povrchové teploty a teploty vzduchu (°C) / difference between surface and air temperature (°C)

Krajiný pokryv / land cover

- souvislá městská zástavba
- průmyslové a obchodní areály
- sportovní a rekreační plochy
- nezavlažovaná půda
- sady
- louky a pastviny
- listnaté lesy
- jehličnaté lesy
- smíšené lesy
- nizký porost v lese
- vodní plochy
- zemědělské oblasti s přirozenou vegetací

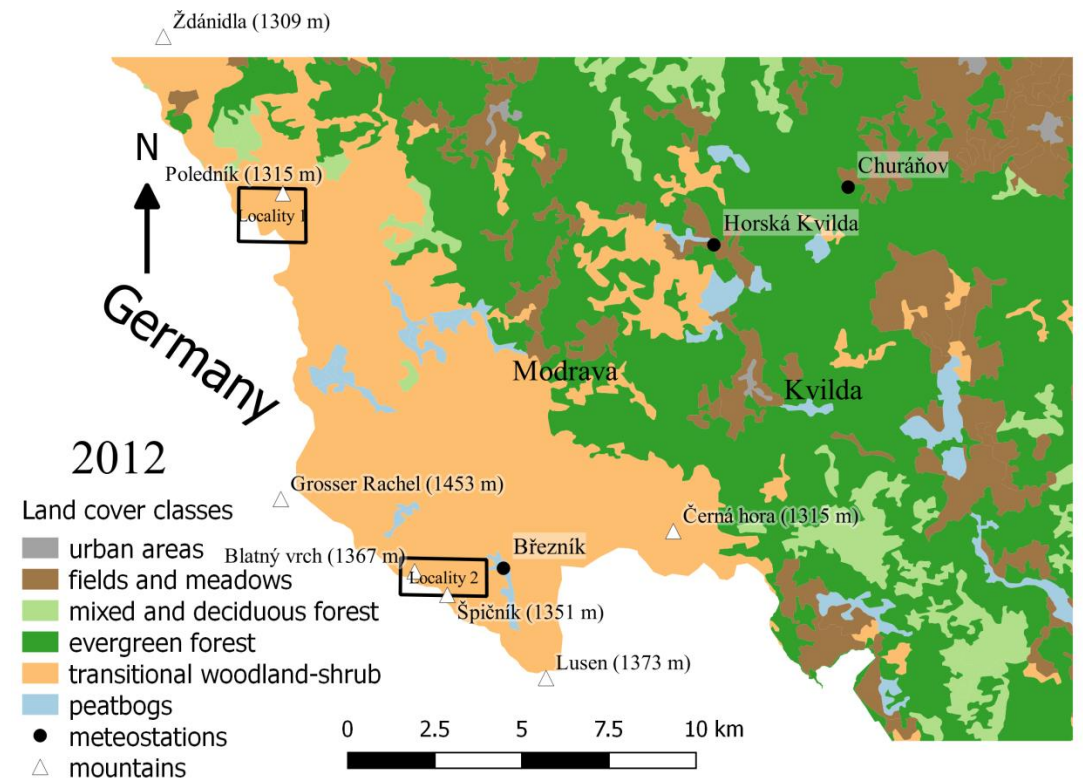
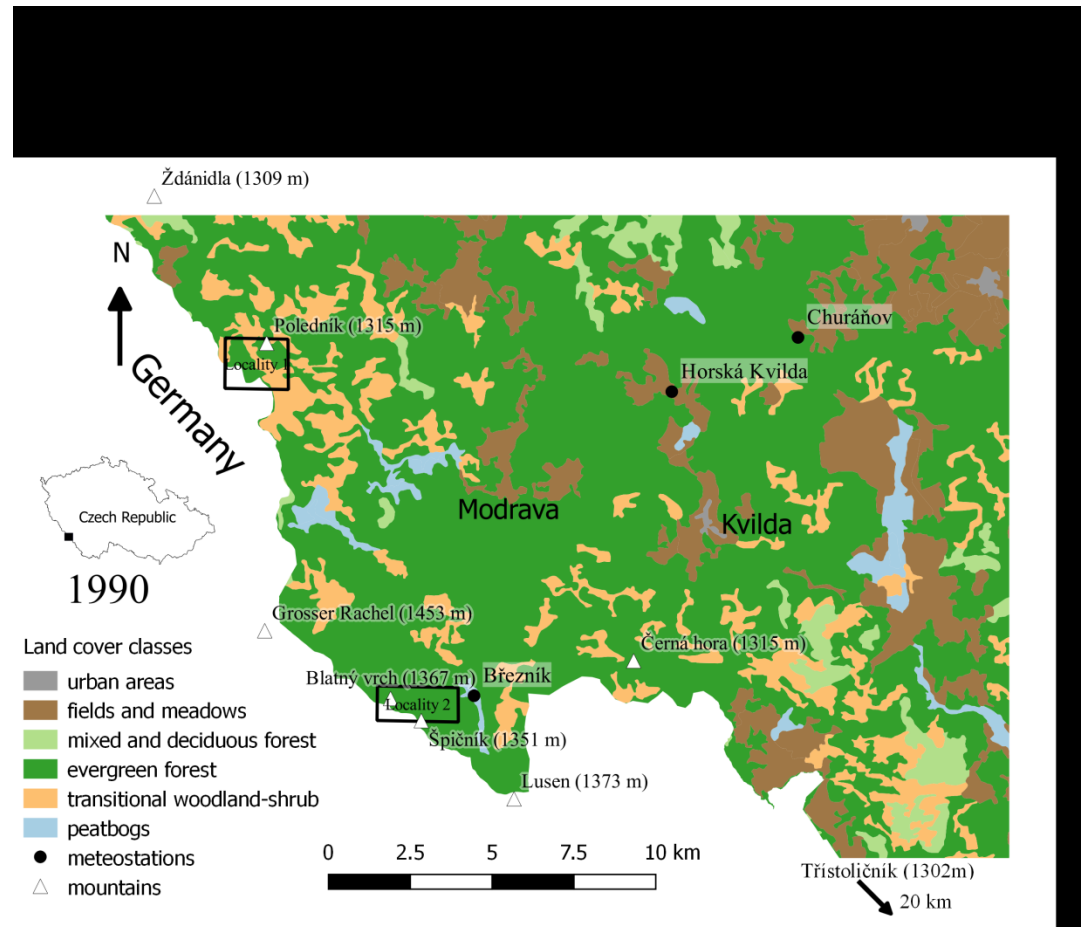
Rozdíly povrchové teploty a modelované teploty vzduchu v zájmovém území. V závorce je uvedena teplota vzduchu na stanici Kostelní Myslová.

V roce 1990 byly nejchladnější lesní porosty. V roce 2019 po kůrovcové kalamitě mají lesní porosty podobnou teplotu jako zemědělská krajina. Teplota uschlých lesů se zvýšila

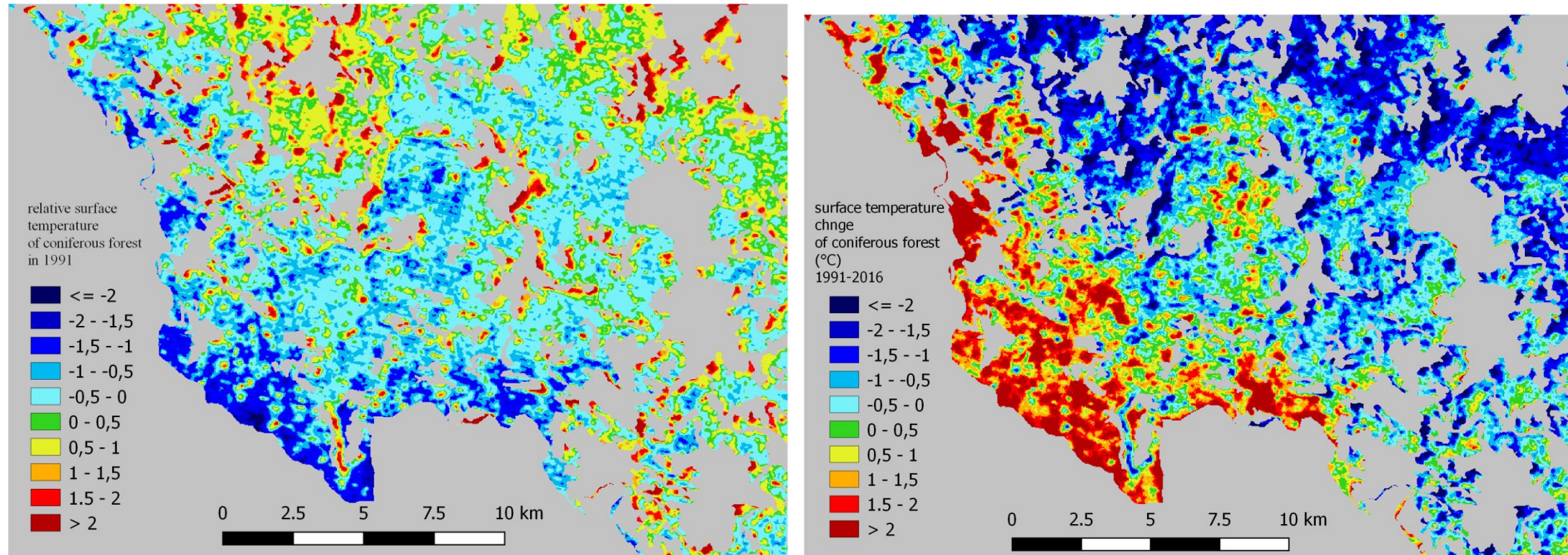
Družice Landsat snímá povrchovou teplotu kolem 10h SEČ,

Mapování Corine ukazuje vzrostlý zelený les na hřebenech Šumavy v roce 1990 a křoviny/les v roce 2012 po úhynu lesa kůrovcem

Hesslerová, P., Huryna, H., Pokorný, J., & Procházka, J. (2018). The effect of forest disturbance on landscape temperature. *Ecological Engineering*, 120, 345-354

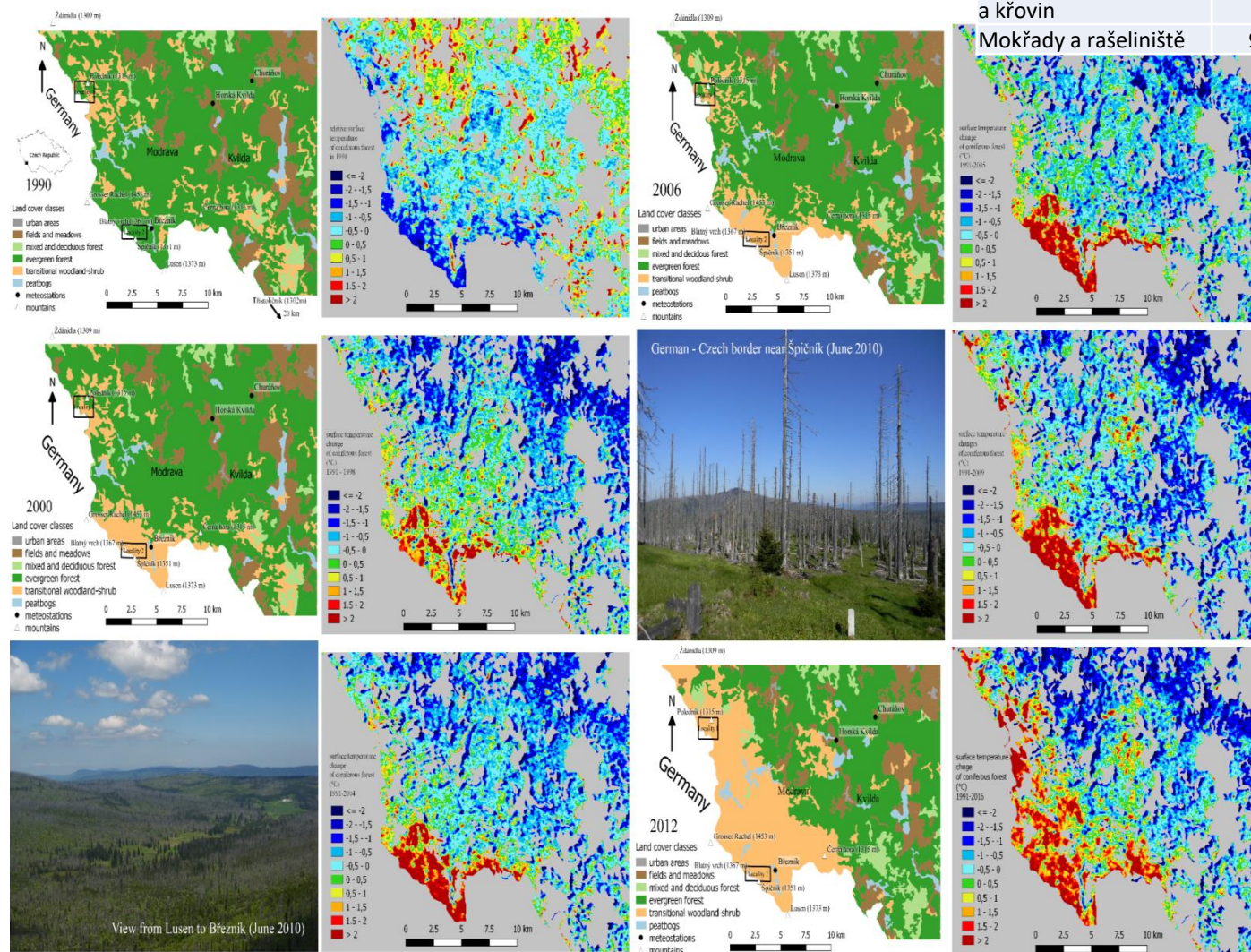
Povrchové teploty lesa na Šumavě v roce 1990 a v roce 2012. Patrné je zvýšení teplot na hřebenech poté, co uschly zonální (přirozené) horské smrčiny na hřebenech následkem kůrovcové kalamity po hurikánu Kyrill (leden 2007)
Landsat snímá okolo 10h dopoledne, odpolední teploty uschlého lesa jsou vyšší

Hesslerová, P., Huryňa, H., Pokorný, J., & Procházka, J. (2018). The effect of forest disturbance on landscape temperature. *Ecological Engineering*, 120, 345-354

- Změna krajinného pokryvu = změna distribuce slunečního záření na zemském povrchu a energetických toků (především latentního a zjevného tepla) = projevem je změna povrchové teploty

Krajinný pokryv	Rok (plocha v hektarech)			
	1990 (ha)	2000 (ha)	2006 (ha)	2012 (ha)
Zastavěná území	103,8	103,8	135,5	135,5
Jehličnatý les	25 633,30	24 777	24 872,20	18 084,40
Listnatý a smíšený les	1 454,2	1 507	1 642,4	2 370
Pole, louky, pastviny	5696,4	5662,3	5302,4	5281
Přechodová stadia lesa a křovin	4 517	5 360,8	5 195	11 272,40
Mokřady a rašeliniště	9 17,5	9 11,7	1 181,5	1 181,5

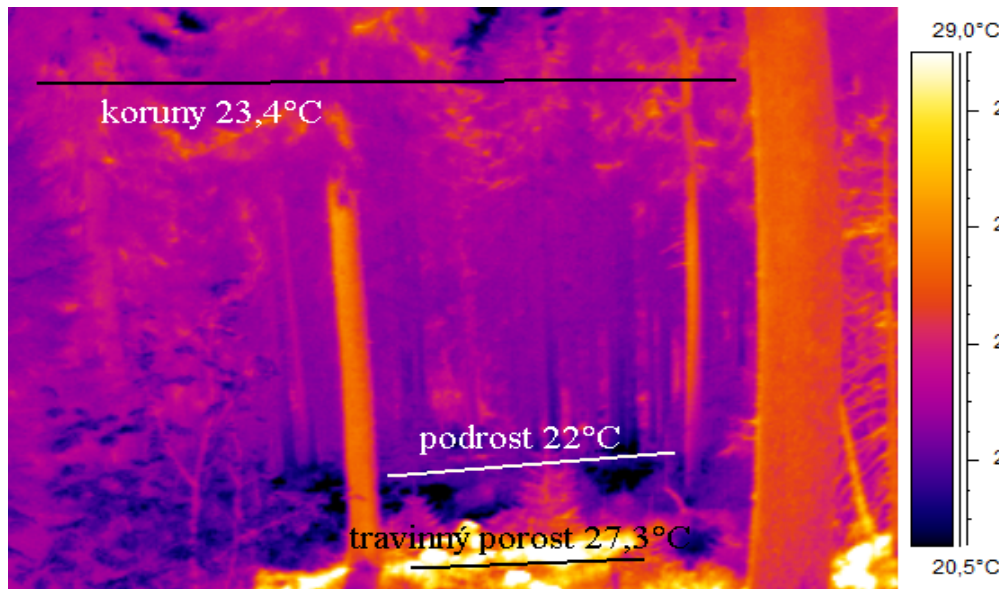

Hodnocení změny relativní teploty povrchu – lesní porosty 1991, 1998, 2004, 2005, 2009 a 2016 pro část NP Šumava

Termální data: družice Landsat 5 a 8

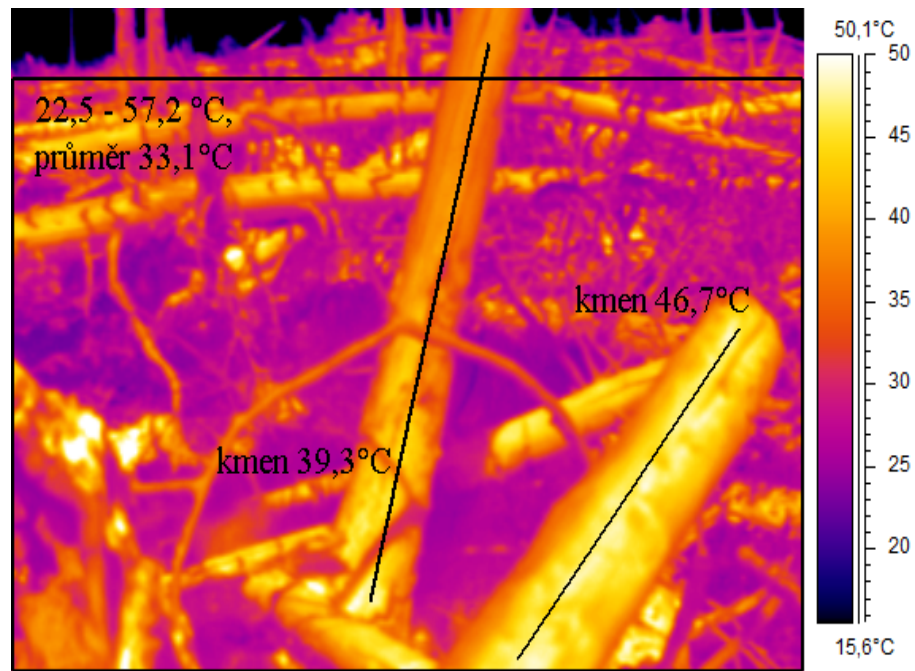
Krajinný pokryv – CORINE Land cover

Odlesněné plochy – růst teploty 1 – 4°C, dopoledne

Živý les má nízké vyrovnané teploty
Koruny stromů komunikují s
atmosférou, chladnější vzduch
je u země, drží se zde vlhkost

Uschlé osluněné kmeny mají
vysokou povrchovou teplotu

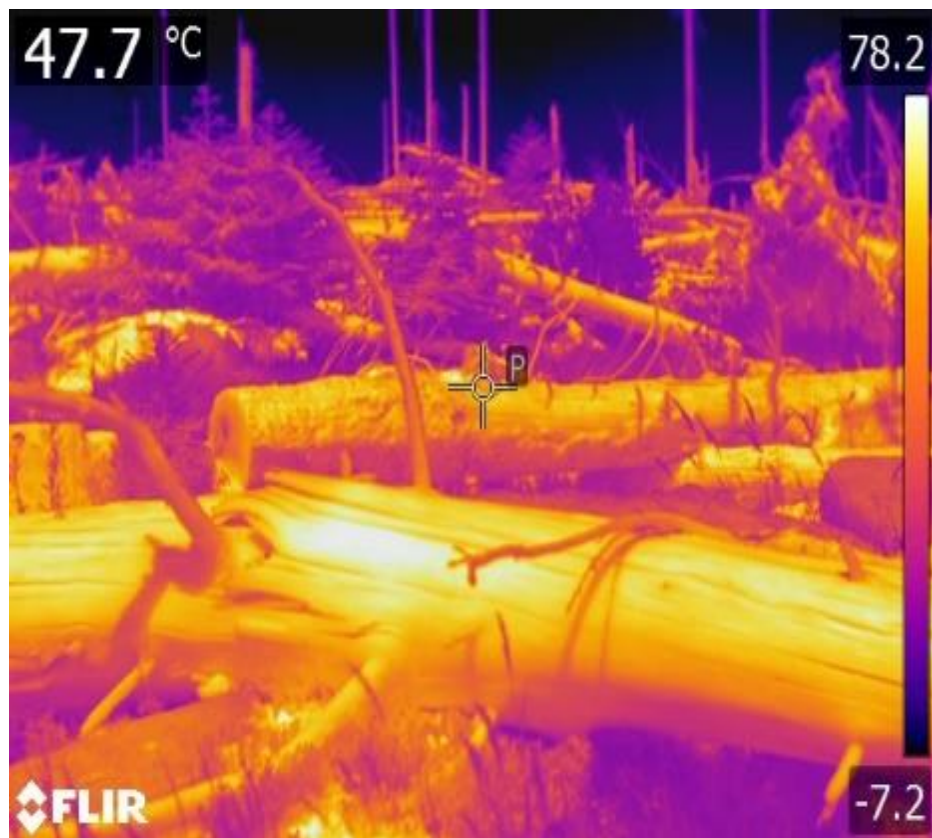

Hraniční hřeben u Třístoličníku *roky 2011 a 2022*

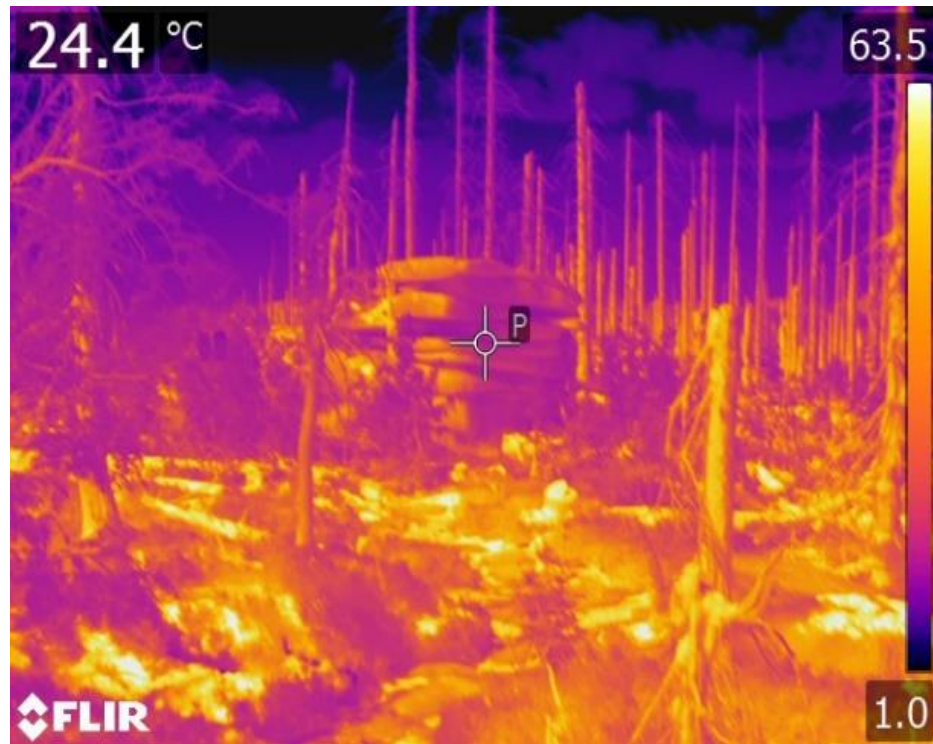
zde byla horský zonální smrkový les až několik set let staré stromy
(původní ekotyp šumavského horského smrku)

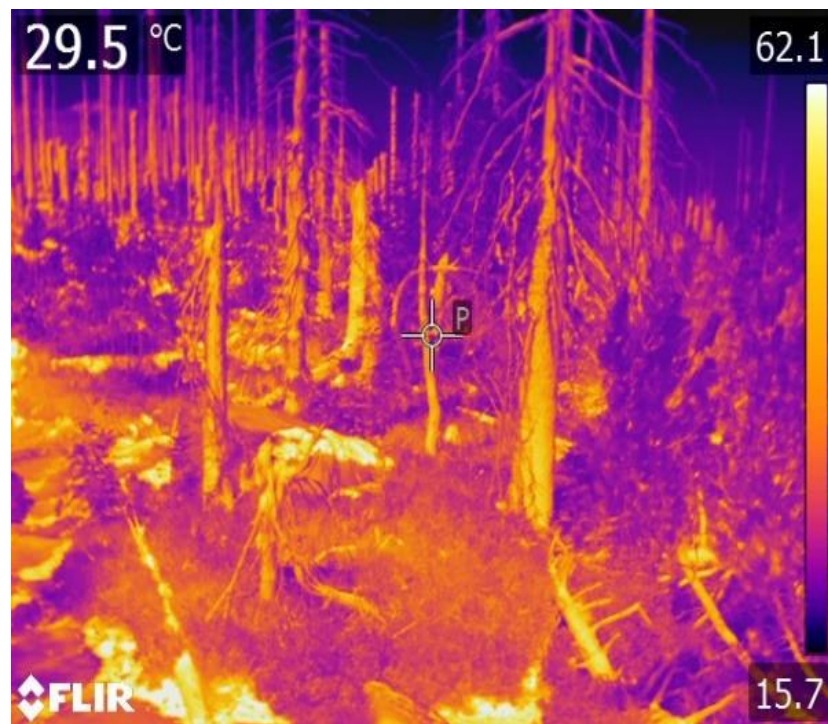
Hraniční hřeben, Třístoličník – Trojmezna (2019)
uschlé kmeny mají povrchovou teplotu i vyšší než 70 °C
následuje rychlý sled termosnímků, které byly vyřazeny z filmu ČT Zelené plíce

Trojmezná, zde byl prales zonální horské smrčiny s původním ekotypem šumavského smrku

Trojmezná 2019 (13 let po Kyrilu)

Třístoličník – Trojmezná, Hraniční hřeben 2022, cca 260 letokruhů na pařezu

Pohled z Poledníku rok 2019, (13. rok po Kyrilu)

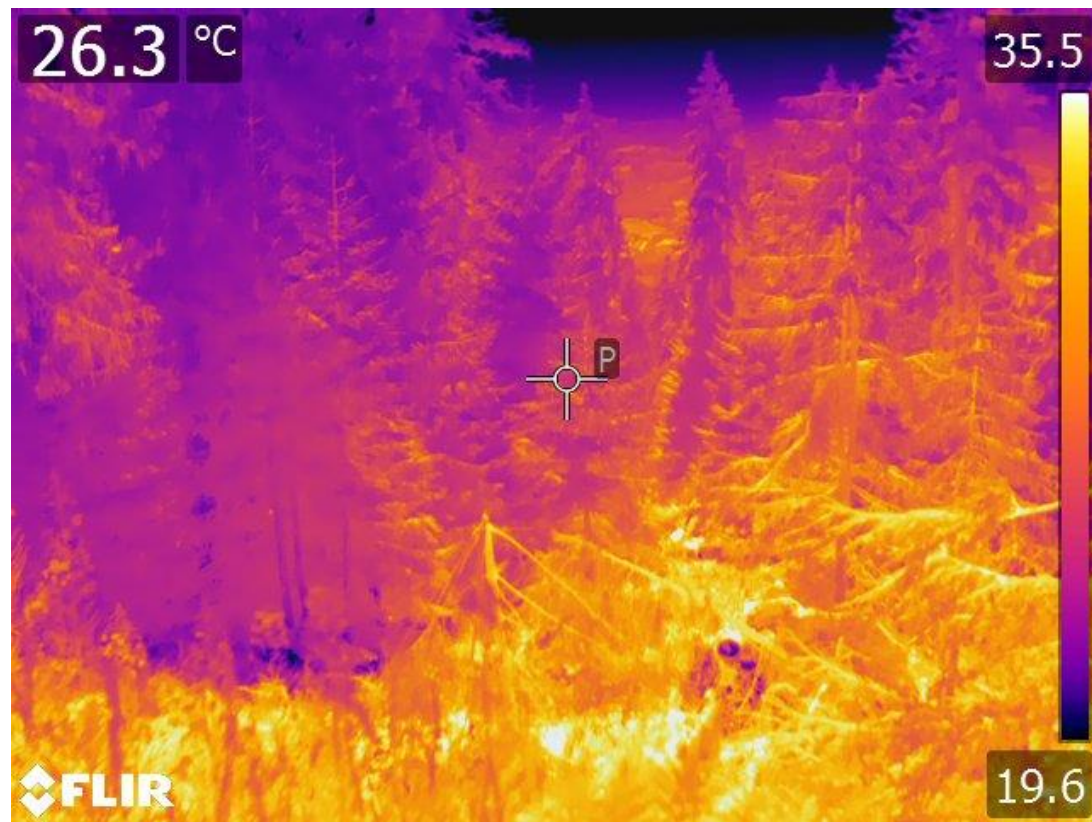

Šumava NP Poledník 2019

„zážitková trasa“ pro pozorování přírodních procesů obnovy „konečně přirozeného lesa“ . Les se neobnovuje, lávky se rozpadly

Zachovaný živý vzrostlý les na bavorské straně Třístoličnicku
v zápoji lesa je teplota pod 30 °C

- Na výpar $100 \text{ mg} \cdot \text{s}^{-1}$ se spotřebuje 240 W
- Pokles evapotranspirace z 1 km^2 v důsledku odvodnění (ztráta výparu $100 \text{ mg} \cdot \text{s}^{-1} \cdot \text{m}^{-2}$) představuje 240 MW sluneční energie uvolněné z této plochy do atmosféry ve formě teplého vzduchu (zjevného tepla) **stoupající proudy ohřátého vzduchu využívají ptáci, unášejí hmyz, cloumají malými letadly a znají je rogalisté.**
- **V NP České Švýcarsko byl zlikvidován živý vzrostlý funkční les na ploše 1000 ha (10 km^2), uschlo údajně na $1000\,000 \text{ m}^3$, to odpovídá 300 ha ?**
- **Během teplého slunného dne se z této plochy uvolňuje $2\,400 \text{ MW}$ zjevného tepla (oba bloky JETE/Temelín produkují $2\,000 \text{ MW}$) nebo až 8000 MW ?**
- Teplý vzduch vysušuje: vzduch o teplotě 25 °C obsahuje $22 \text{ g} / \text{m}^3$ vodní páry, při 40 °C téměř dvojnásobek: $50 \text{ g} / \text{m}^3$
- **. Zabývá se ochrana přírody, MŽP, klimatologové množstvím uvolněného tepla za slunných dnů a následným vysycháním stoupajícím ohřátým vzduchem?**

Jak to, že řeky tečou PRINCIP BIOTICKÉ PUMPY (Makarieva, Gorškov)

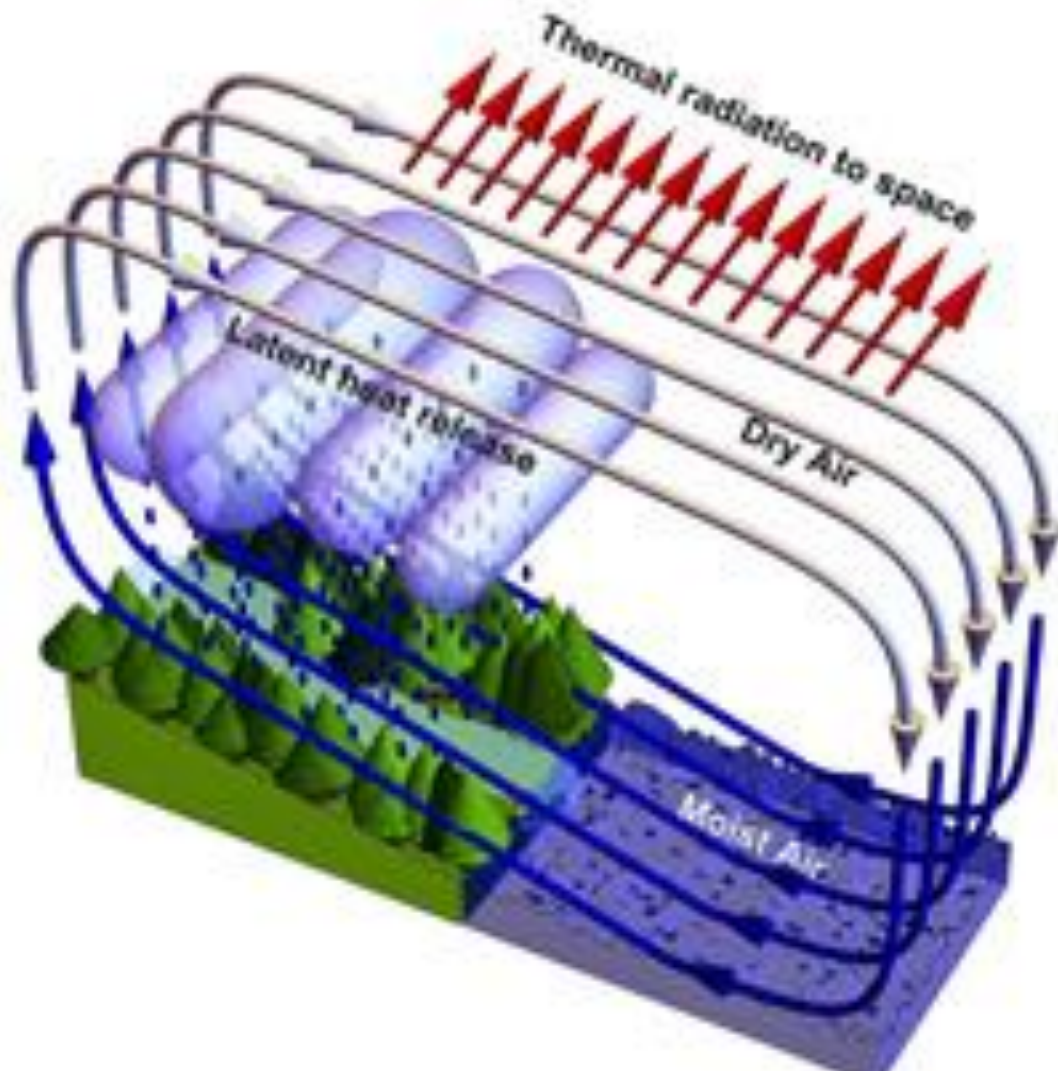
- Lesy se chladí výparem vody, vzduch o vysoké relativní vlhkosti stoupá zvolna vzhůru, vodní pára kondenzuje, tvoří se mraky, voda se vrací ve formě deště, klesá tlak a nasává se vzduch horizontálně = *condensation induced air mass movement* nasátí vzduchu od oceánů
- Vzduch od oceánů je vlhký → podpora procesů biotické pumpy
- Po vypadnutí srážky proudí suchý vzduch zpět nad oceány
- Po odlesnění proudí naopak vlhkost z pevniny do oceánu, kde je vyšší výpar

Biotická pumpa (Gorškov, Makarieva)

Lesy vypařují vodu, vodní pára se sráží, uvolňuje se teplo, klesá tlak vzduchu, mraky stíní (Water for Climate Healing, New Water Paradigm, New York UNO 22.-24. 2023)

Lesy podporují tok vlhkého vzduchu od oceánů do pevniny

- Srážky v severní Číně pocházejí z Atlantického oceánu a vlhkost přešla tzv. vzdušnou řekou přes Evropu a Sibiř.
- Prší v lesnatých oblastech Amazonie, Konga. Původně jsou časté na pobřeží suchých kontinentů (Pakistán, NSW, Kalifornie)
- *Makarieva, A.M., Gorshkov, V.G. 2007: Biotic pump of atmospheric moisture as driver of the hydrological cycle on land. Hydrol Earth Syst Sci 11(2): 1013-1033.*
- *Pearce, F. 2020: Weather Makers, Forests supply the world with rain. A controversial Russian theory claims they also make wind. Science 368 (6497) 1302 - 1305*
- **Vegetation Impact on Atmospheric Moisture Transport in a Climate with Increasing Land-Ocean Temperature Contrasts.** 2022 Makarieva, A.M., Nobre, A., Nefiodov, A.V. Sheil, D., Nobre, P., Pokorny, J., Hesslerova, P. Li B.-L. Heliyon <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2022.e11173>
- Deutsche Welle – atmospheric rivers, biotic pump
- https://www.youtube.com/watch?v=IvuSI_Jlt9s&ab_channel=DWDocumentary
- [Prima zoom 29.3. 2023 cca 21:00](#)

Zásadní rozpor

Evapotranspirace = výdej vody rostlinou (transpirace) + výpar (evaporace)

Evapotranspiraci je třeba omezit, je to „plýtvání vodou“ (cíl: nízký transpirační koeficient, co nejnižší spotřeba vody)

X

Evapotranspirace chladí, vyrovnává teploty v čase a prostoru a přitahuje vodu

Pokorny, J., (2019) Evapotranspiration. In: Fath, B.D. (editor in chief) Encyclopedia of Ecology, 2nd edition, vol. 2, pp. 292–303. Oxford: Elsevier. © 2019

Evapotranspirace je zásadní proces distribuce sluneční energie, vyrovnávání teplotních a tlakových rozdílů (gradientů), tvorby mlhy, mraků, krátkého i dlouhého oběhu vody

Shrnutí

Fotosyntézou vzniká rostlinná biomasa z oxidu uhličitého (primární produkce). Fotosyntézou se váže do biomasy několik wattů sluneční energie na 1m^2 , tedy **několik MW na 1km^2** a za rok se při vysoké produkci vytvoří až 1kg biomasy (sušiny) na 1m^2 a naváže 0,4kg uhlíku. (**400 tun/ km^2**)

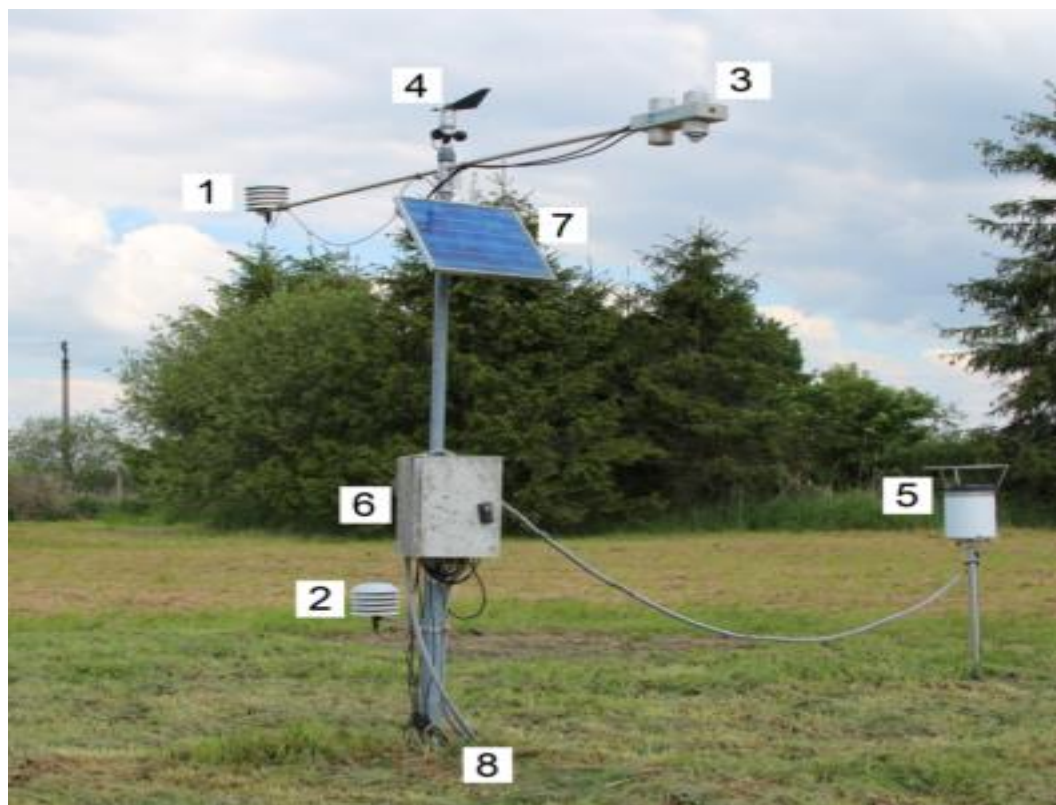
Evapotranspirace: na každou molekulu přijatého oxidu uhličitého se odpaří několik stovek molekul vody. Za den se odpaří několik mm (několik litrů vody z 1m^2) a váží se **stovky $\text{W}\cdot\text{m}^{-2}$** , **stovky MW na 1km^2** .

vlhkost vzduchu nad lesem je vysoká, oblačnost a mlha stíní a kondenzace vodní páry umožňuje přísun vlhkého vzduchu z okolí/od moří. Opakem je vysoký tlak utvořený nad přehřátou pevninou.

. Zabývá se ochrana přírody, MŽP, klimatologové **množstvím uvolněného tepla za slunných dnů a následným vysycháním stoupajícím ohřátým vzduchem?**

Meteostanice Domanín

měření toků sluneční energie při různé oblačnosti

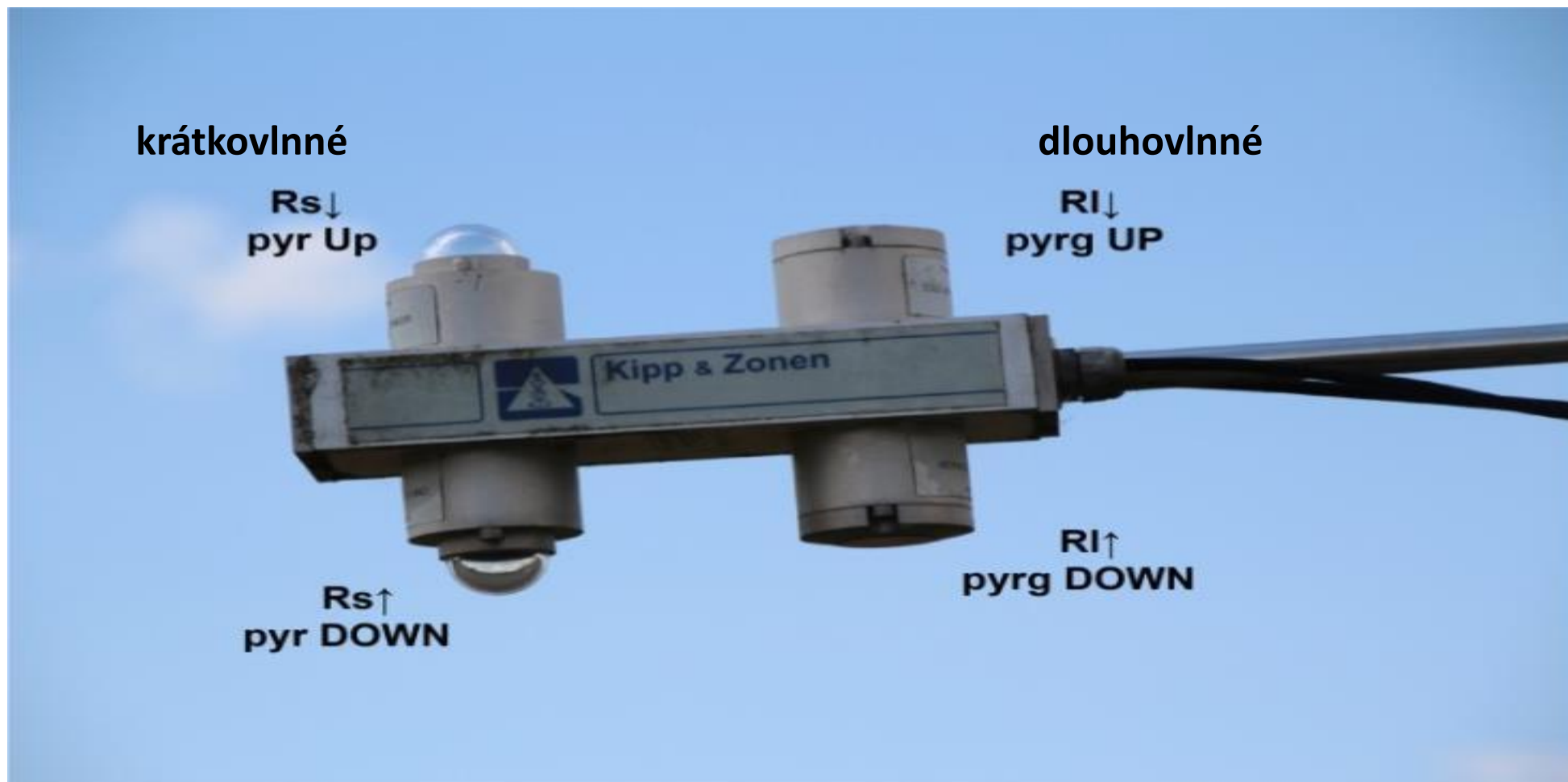

-
- 1) Čidlo teploty a rH 2 m
- 2) teploty a rH 0,3m
- 3) Netradiometr
- 4) Anemometr
- 5) Člunkový srážkoměr
- 6) Stanice s přenosem dat
- 7) Fotovoltaický panel
- 8) Půdní teploměr
-
- (rH = relativní vlhkost/
humidita)
-

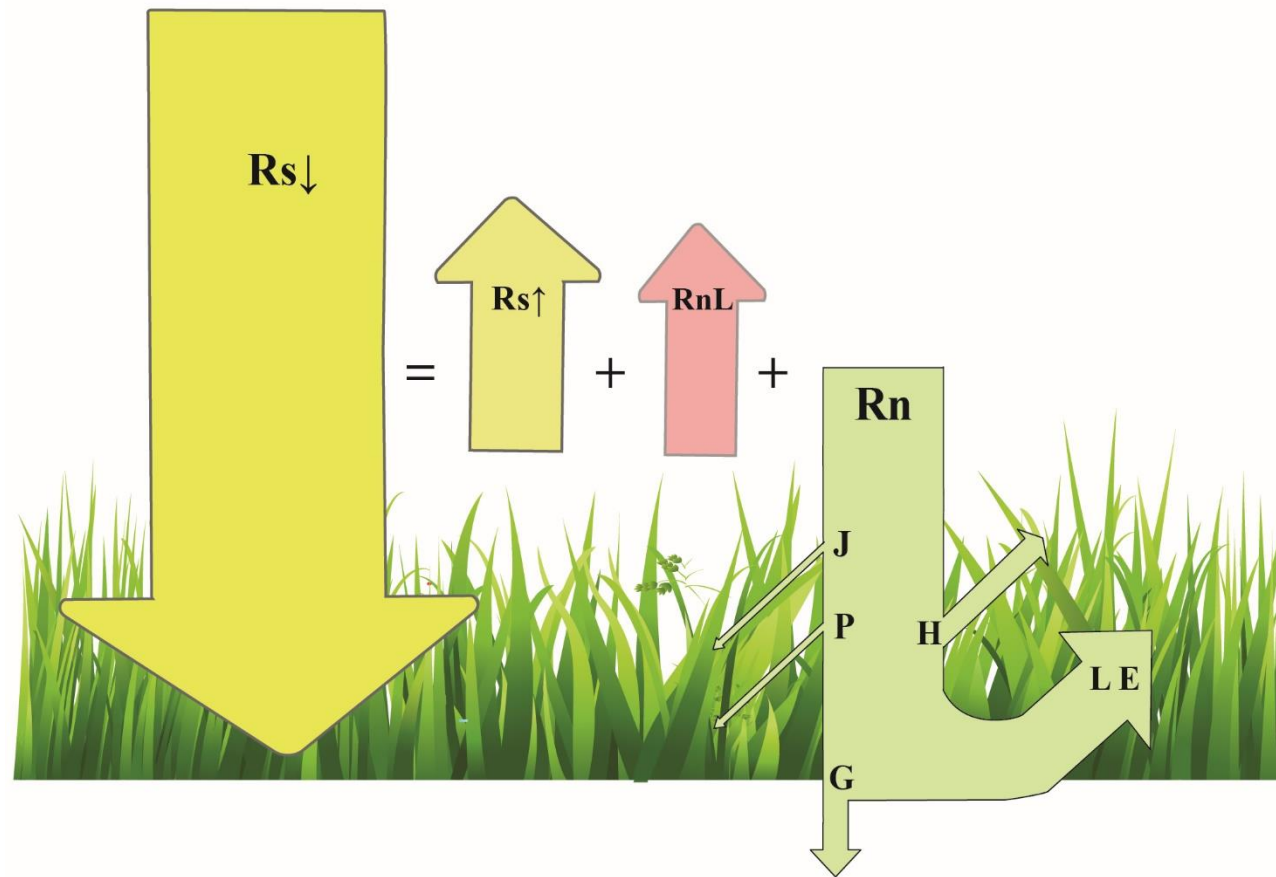
Jirka, V., Šourek, B., Pokorný, J., Zicha, J., 2023: Vliv výšky travního porostu na teplotu povrchu a tepelná bilance na rozhraní země a atmosféry
Vytápění, větrání, instalace 1/2023, str. 36 – 43

Jirka V., Hesslerová, P., Huryna, H., Pokorný, J., 2021 Energetická výměna mezi zemským povrchem a atmosférou v závislosti na meteorologických podmínkách bez ohledu na obsah CO₂. Vytápění, větrání, instalace. 5/ 2021, str. 234 - 239

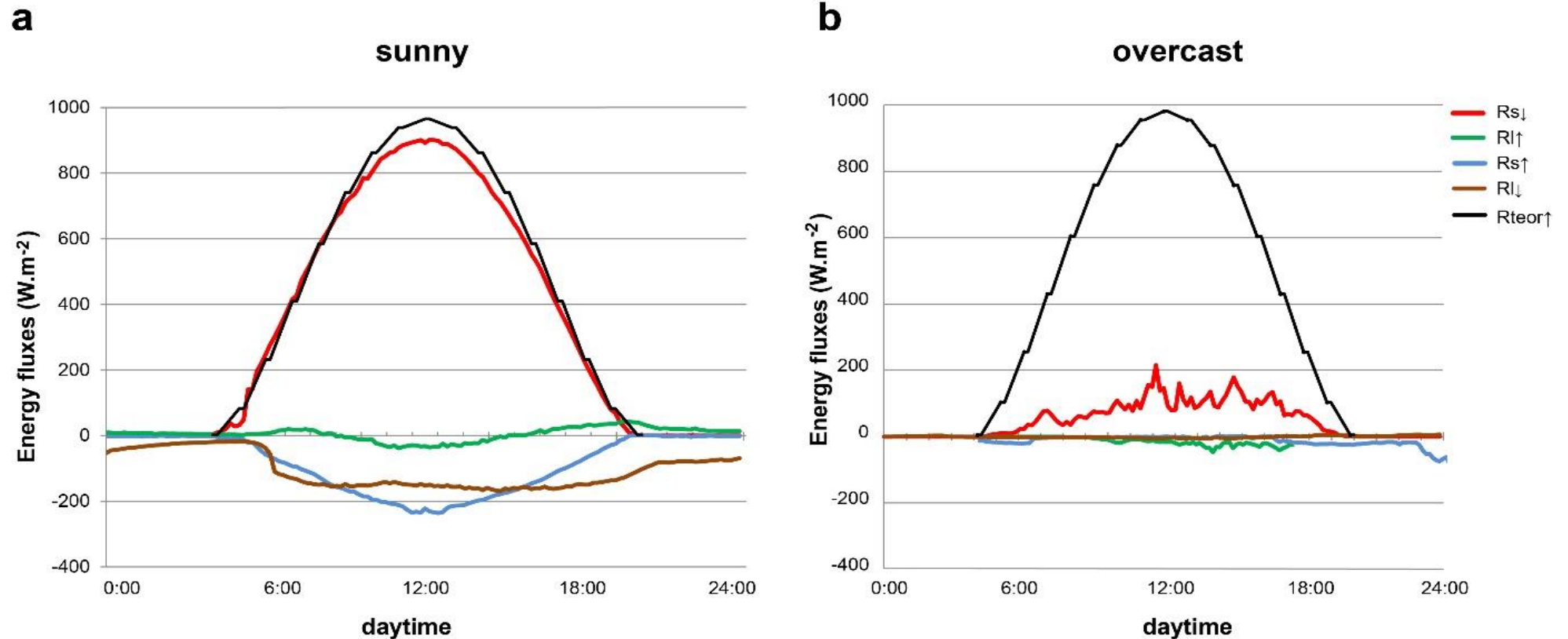
Netradiometer (dopadající a odražené sluneční záření (krátkovlnné), tok tepla do atmosféry (dlouhovlnné))

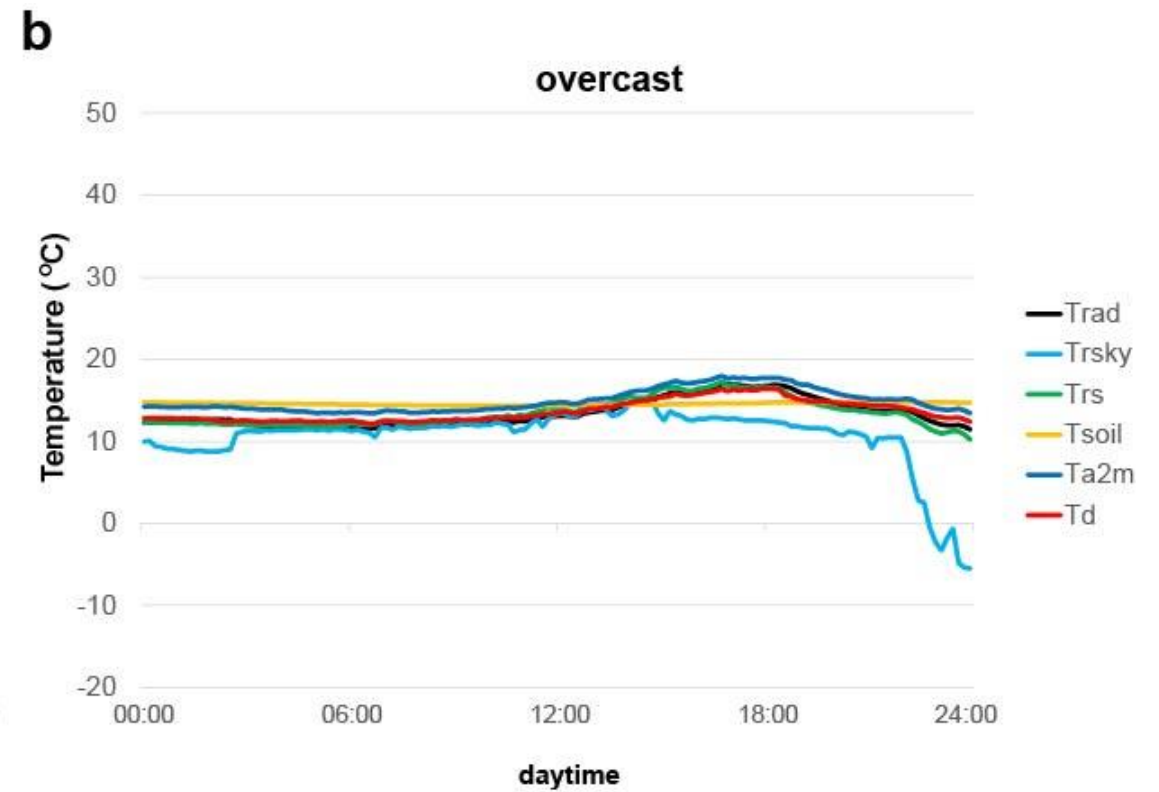
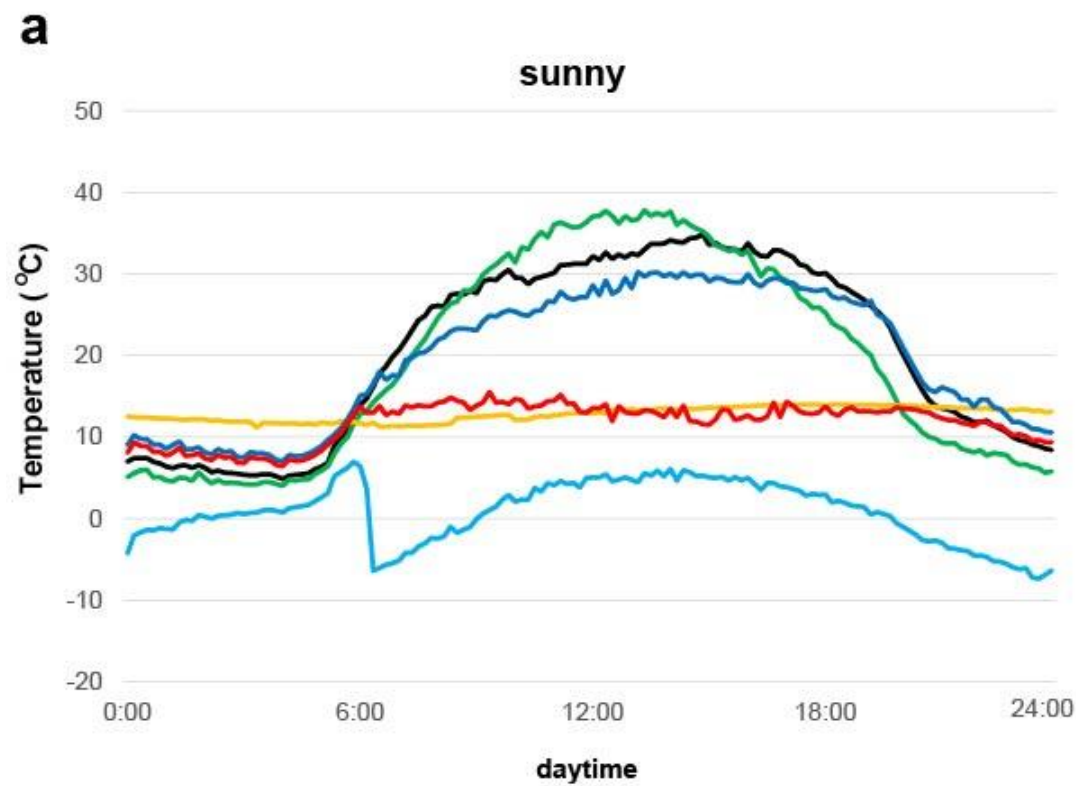
$R_{s\downarrow}$ dopadající sluneční záření, $R_{s\uparrow}$ odražené sluneční záření,
 $R_{nL\downarrow}$ tok tepla do atmosféry, R_n čisté záření (net radiation), H zjevné teplo, LE
výparné teplo, G tok tepla do půdy, P fotosyntéza, J ohřev porostu

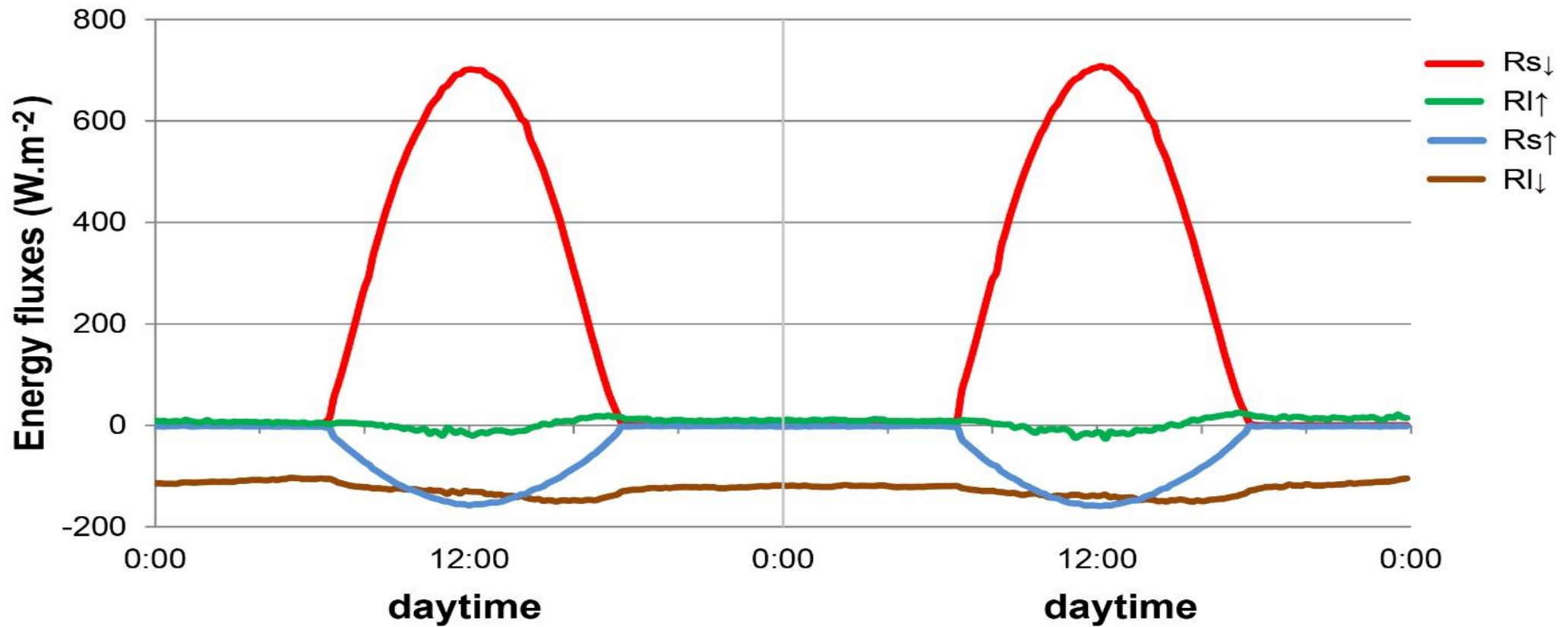
sluneční energie **dopadající** ($R_s\downarrow$), and **odražená** ($R_s\uparrow$) **dlouhovlnné záření/teplo mezi čidlem a oblohou** ($R_l\downarrow$), **dlouhovlnné mezi čidlem a trávou** ($R_l\uparrow$), letní slunovrat 19. 6. 2017 jasno, (a) 21. 6. 2020 zataženo (b). $R_{sTeor\downarrow}$ teoretický průběh ($W.m^{-2}$) (Jirka et al. 2021)

Denní průběh povrchové teploty **gtrávníku (Trs)**, teplota vzduchu 2m (**Ta2m**), teplota radiometru (**Trad**), **efektivní teplota oblohy (Trsky)**, **teplota půdy v 5cm hloubky**, **teplota rosného bodu (Td)**, letní slunovrat 19. 6. 2017 jasno (a) 21. 6. 2020 zataženo (b)

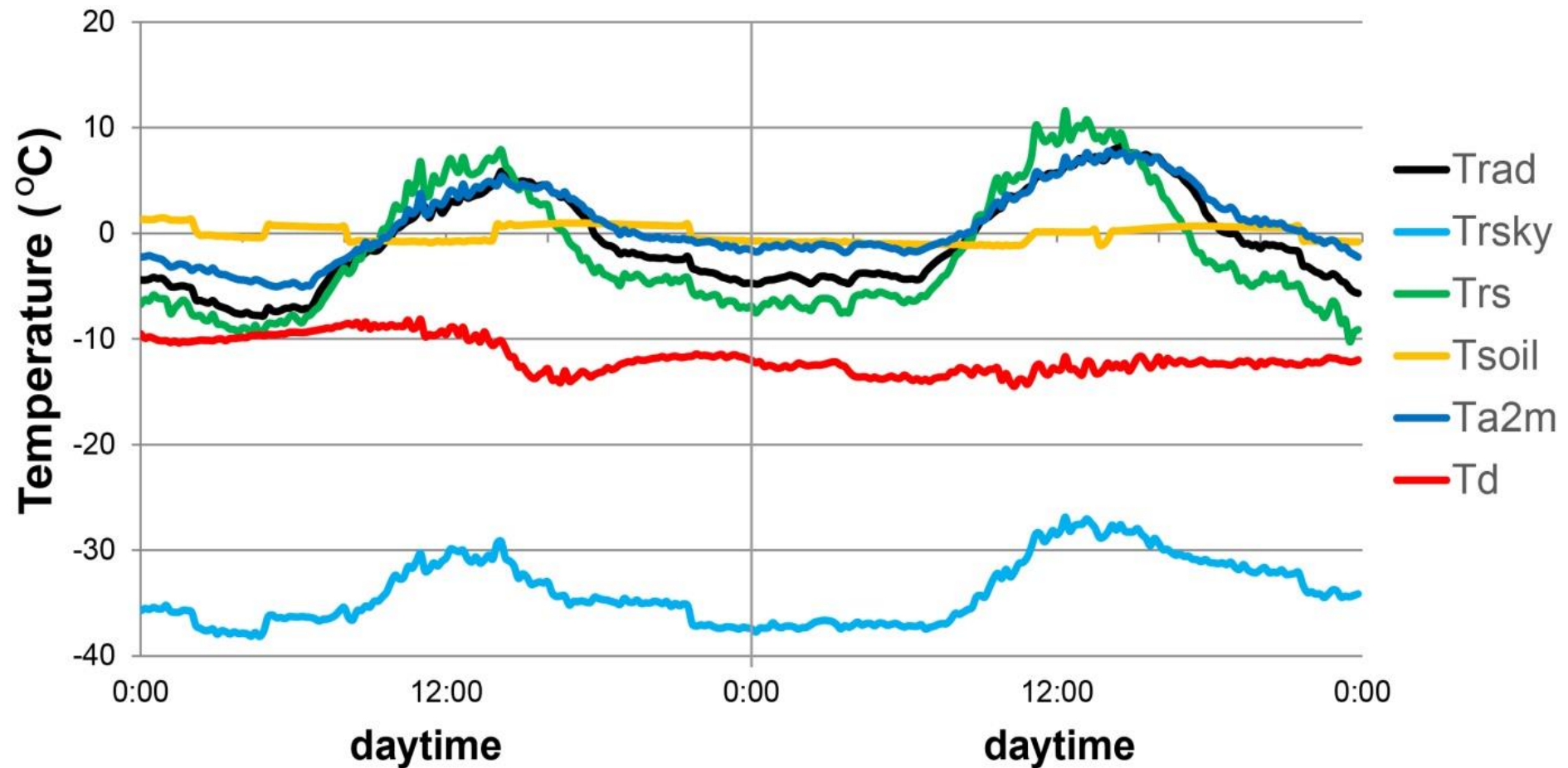

sluneční energie **dopadající** ($R_s\downarrow$), **odražená** ($R_s\uparrow$) dlouhovlnné záření/teplo mezi čidlem a oblohou ($RI\downarrow$), **dlouhovlnné mezi čidlem a trávou** ($RI\uparrow$), 11. – 12. březen 2022

Denní průběh povrchové teploty **grávníku (Trs)**, teplota vzduchu 2m (**Ta2m**), teplota radiometru (**Trad**), **efektivní teplota oblohy (Trsky)**, **teplota půdy v 5cm hloubky**, **teplota rosného bodu (Td)**

11. – 12. březen 2022

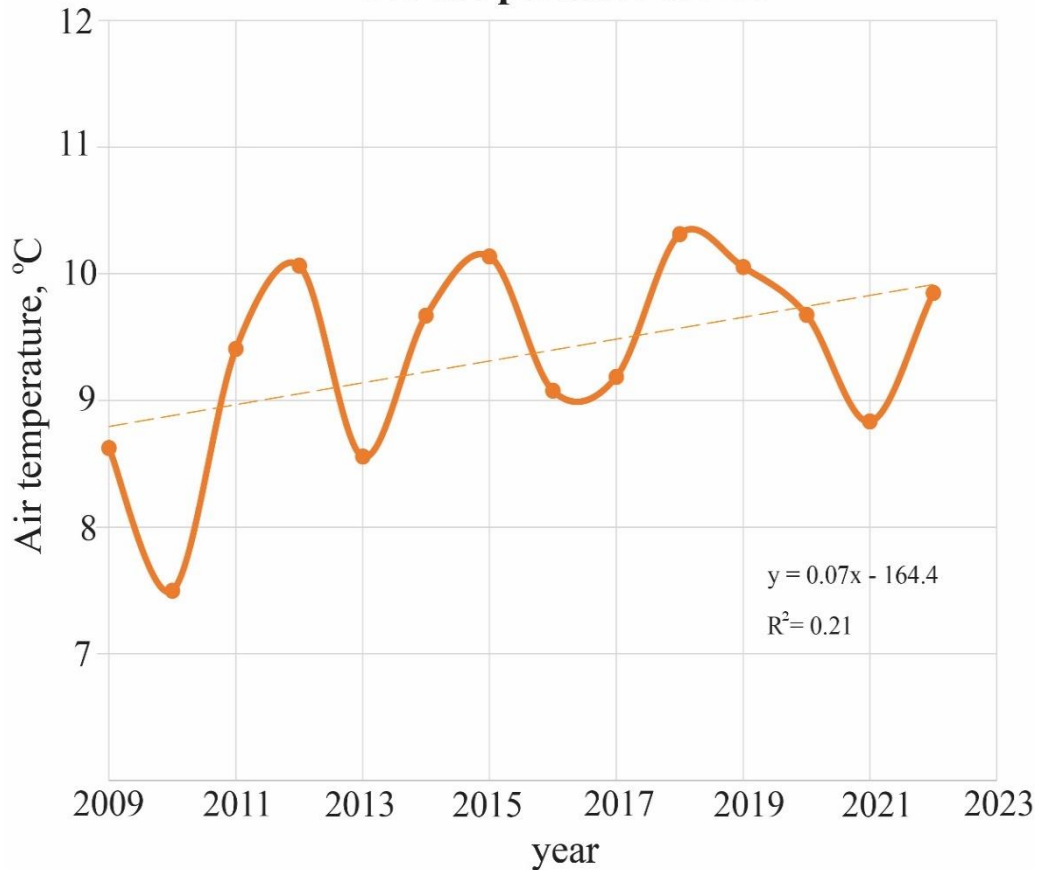
Borůvčí zmrzlo v březnu 2022

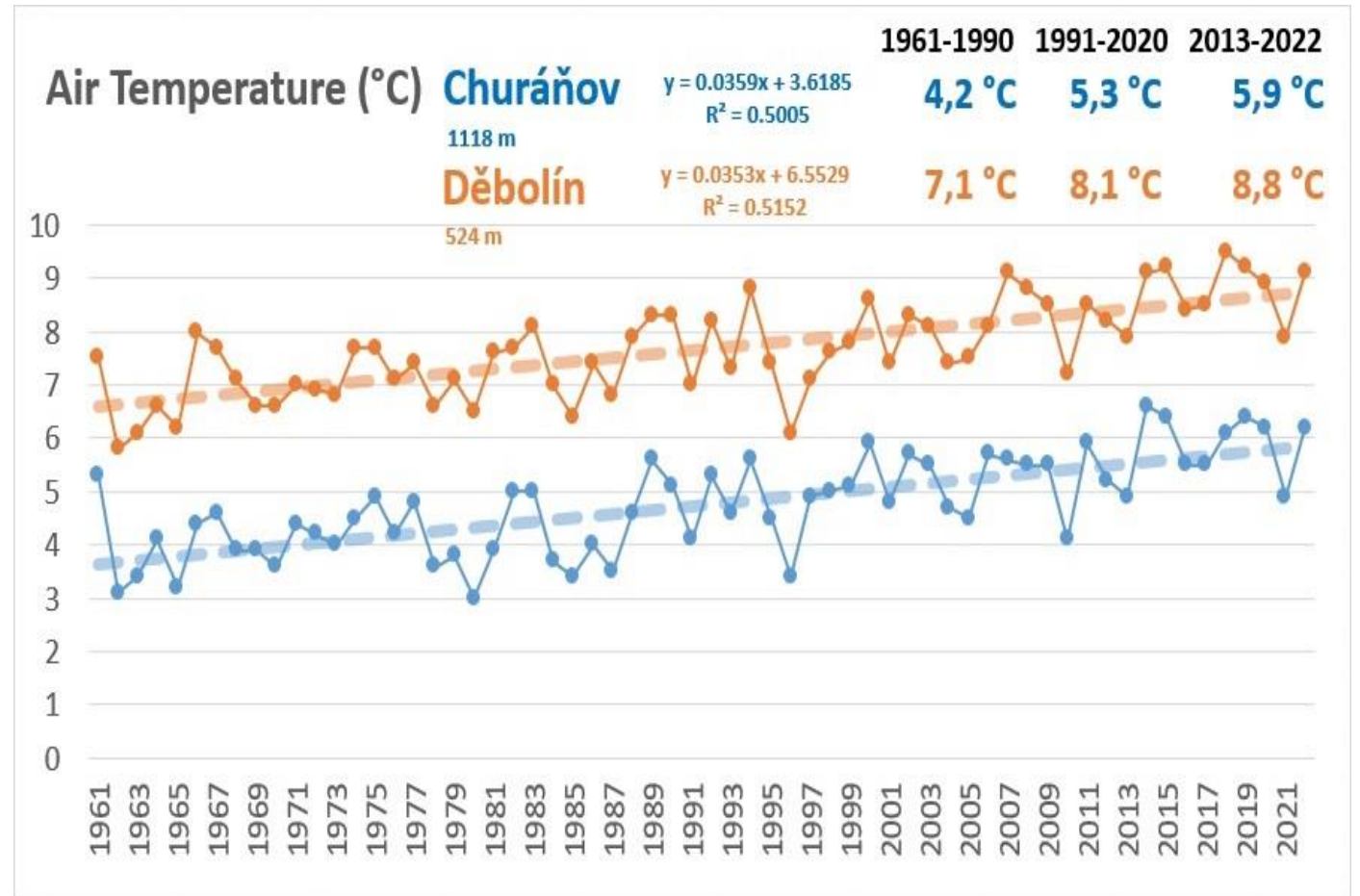
Roční průměry teplot vzduchu (2m)

measured at Domanín station near Třeboň
from 2009 to 2022

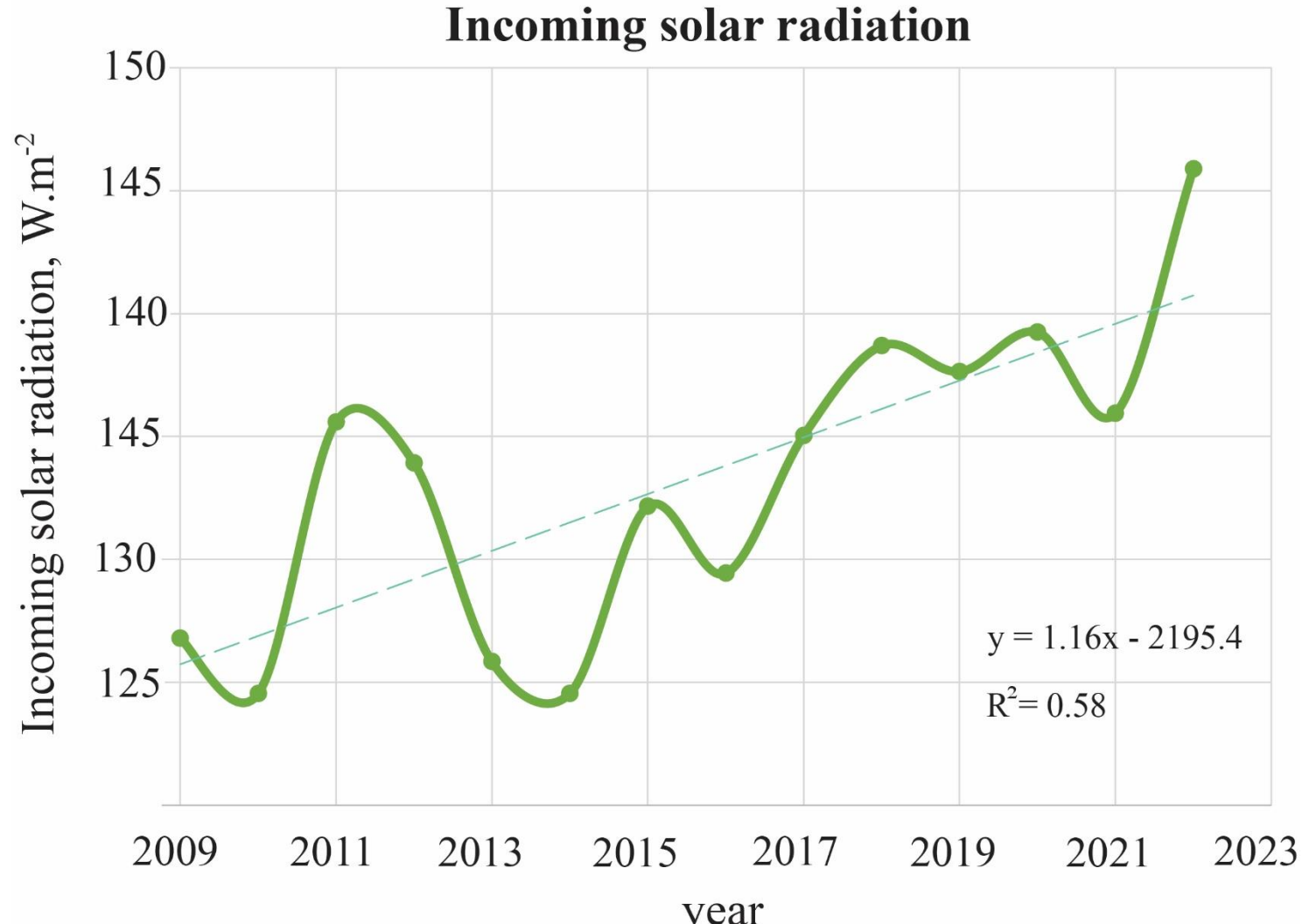
Air temperature at 2 m

measured at Czech hydrometeorological institute (CHMI)
a similar increasing in period from 1961 to 2022
in Bohemian Forest (Churáňov) and near Třeboň – J.Hradec-Děbolín

Průměrné roční hodnoty dopadající sluneční energie ($\text{W}\cdot\text{m}^{-2}$) stanice Domanín. 2009 až 2022 nárůst o $15 \text{ W}\cdot\text{m}^{-2}$ o 12% za 13 roků. **Příčina?**

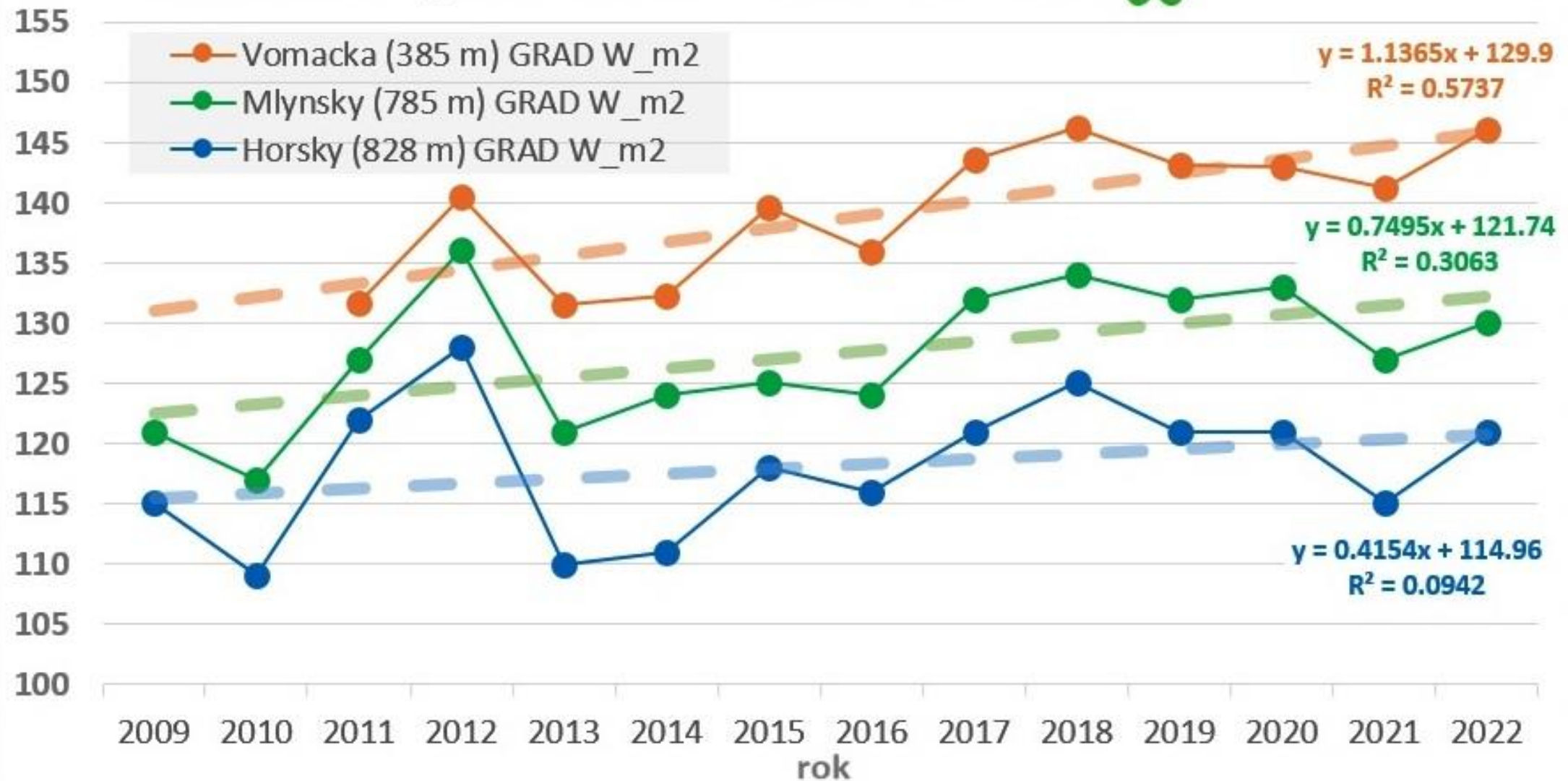

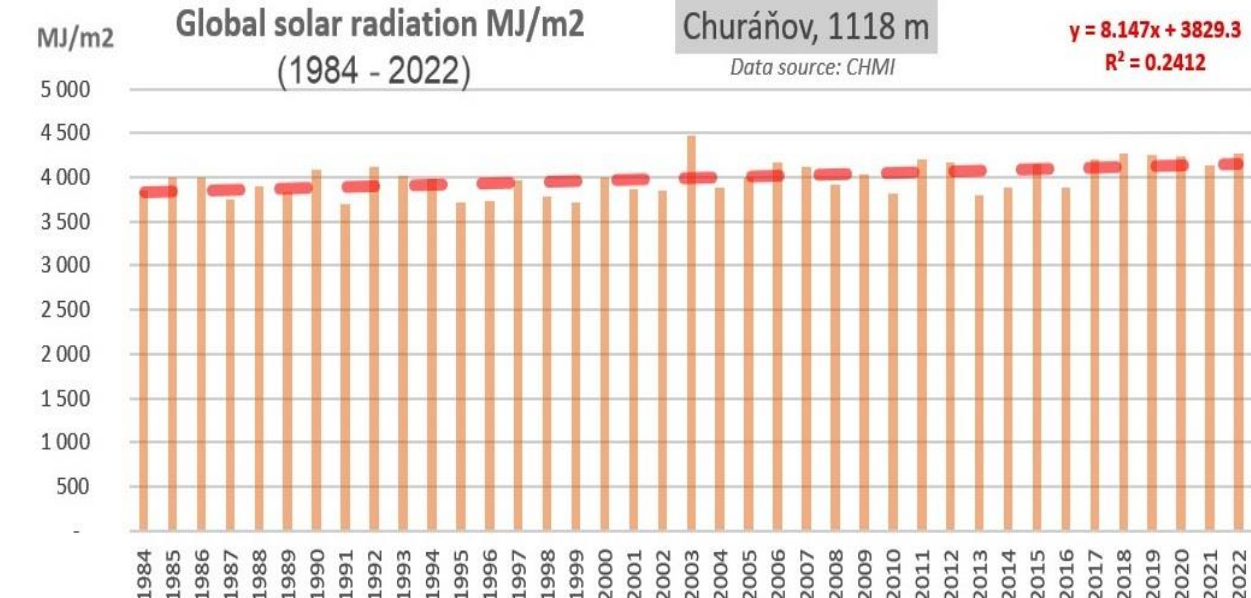
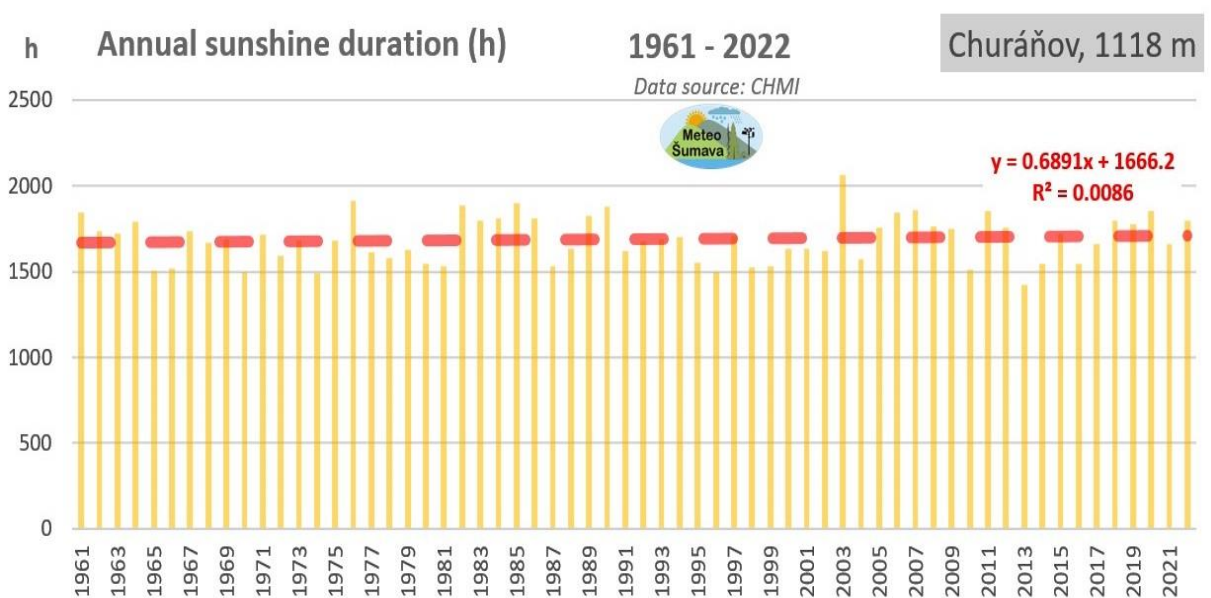
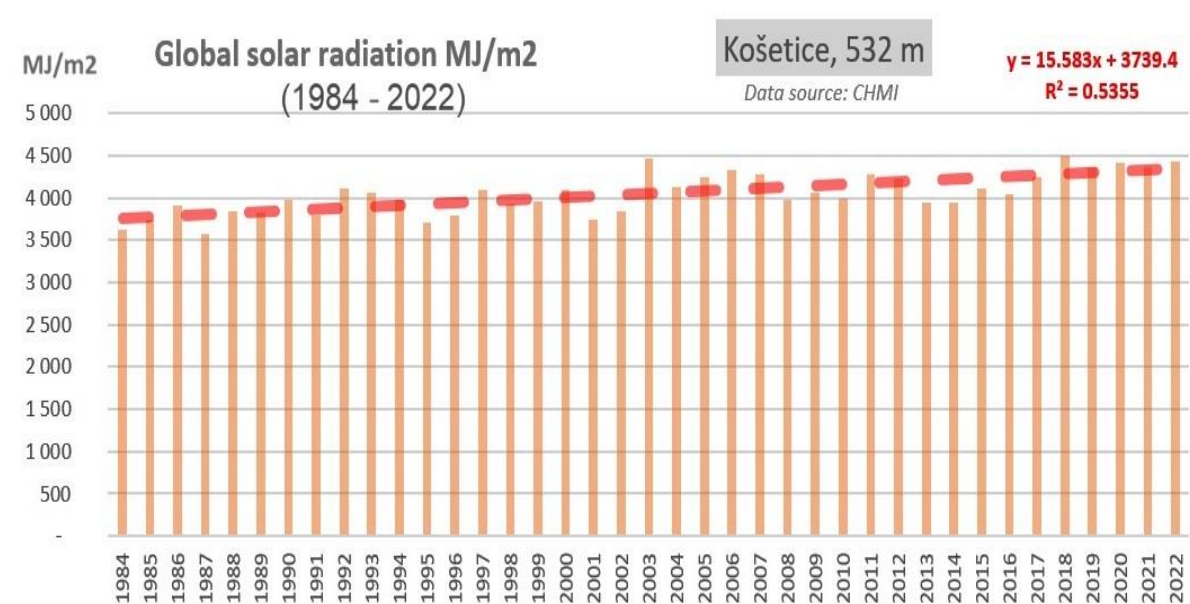
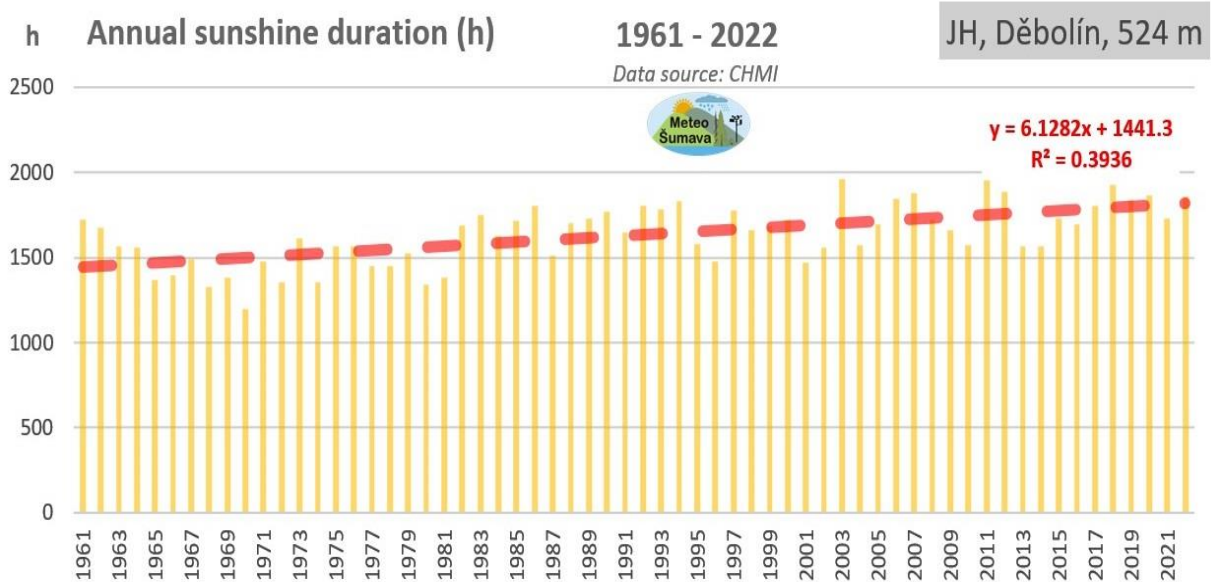
W/m²

Průměrná denní globální radiace v období 2009 - 2022

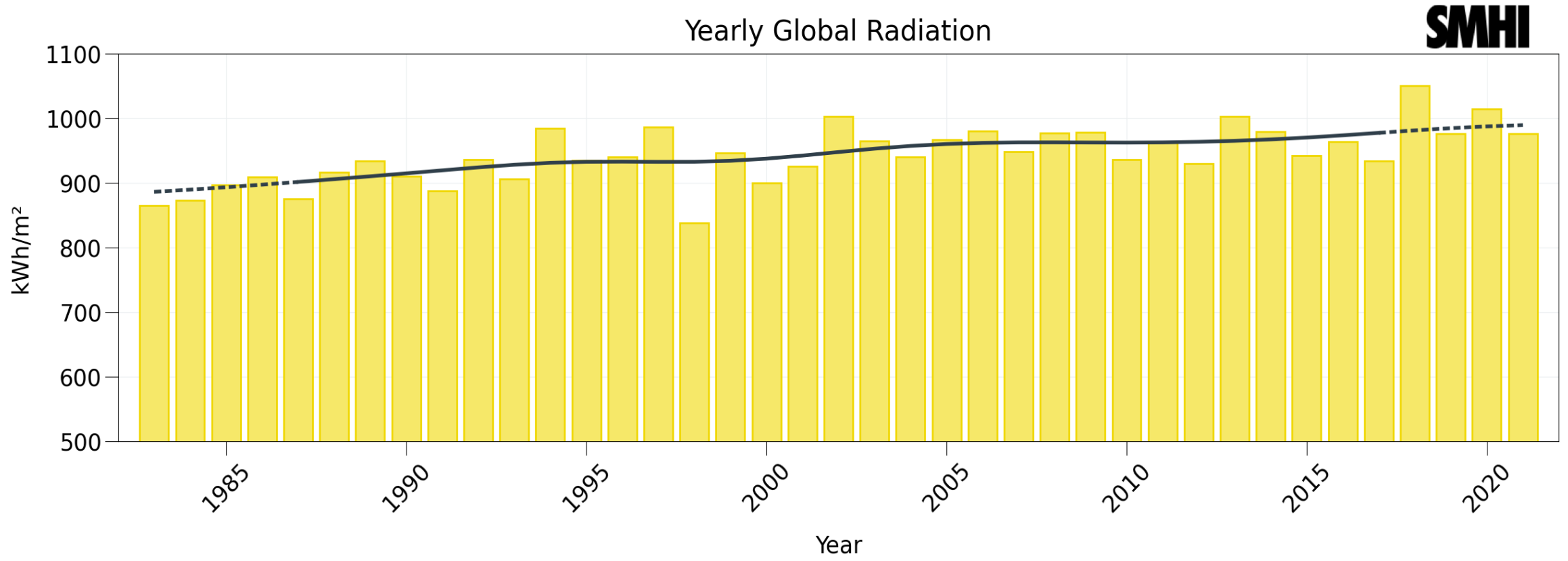
- Vomacka (385 m) GRAD W_m2
- Mlynsky (785 m) GRAD W_m2
- Horsky (828 m) GRAD W_m2

Hodiny slunečního svitu narůstají více v nížinách nežli na horách

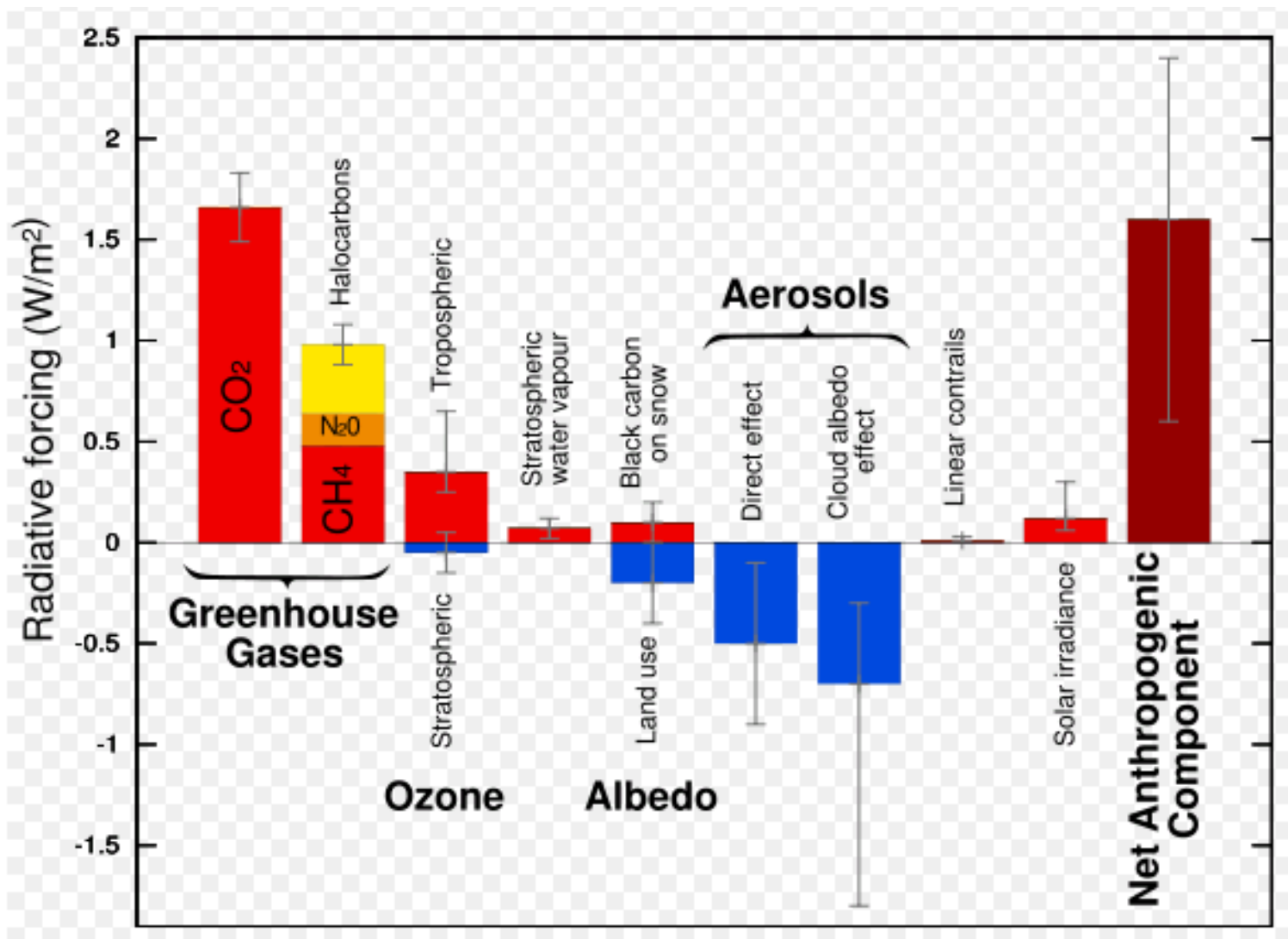
Roční sumy globálního slunečního záření kWh.m⁻² průměr z 8 stanic ve Švédsku

The yellow bars in the chart show yearly Global Radiation since 1983 calculated from eight stations. The gray line shows a running mean calculated over about ten years. The unit for solar radiation is kilowatt hours per square meter. The scale for the bars does not start at zero to clarify the variation over time.

Globální radiální zesílení následkem zvýšené koncentrace skleníkových plynů

v letech 1750 to 2000; ©IPCC 2007 vypočtené, neměřitelné hodnoty 1 -3 W.m⁻²

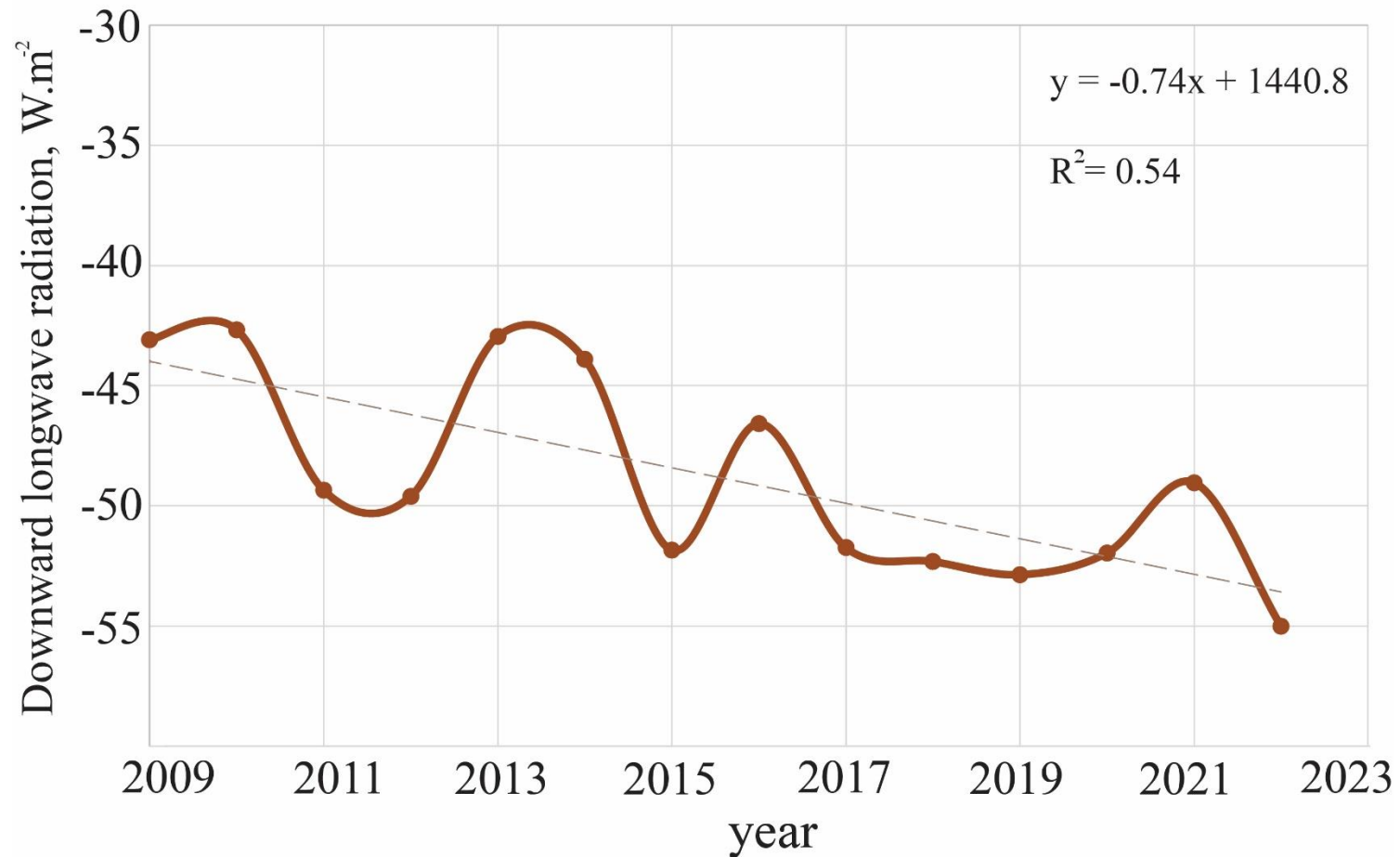

za posledních 14 roků stoupla hodnota dopadající sluneční energie o cca. 10 W.m⁻²

- Množství sluneční energie dopadající na vnější vrstvu zemské atmosféry je stále v rozsahu přesnosti měření 1%. 1320 – 1410W.m⁻²
solární konstanta 1310 W.m⁻²
- Čím je způsoben nárůst přicházející sluneční energie (globálního záření)?
- Zvyšující se počet hodin slunečního svitu i měřené globální záření lze vysvětlit nižší oblačností, méně mlh, nižší vlhkostí vzduchu
- Mění se tok tepla do oblohy (atmosféry)?

Průměrný roční tok dlouhovlnného záření/tepla od povrchu země do oblohy období 2009 to 2022

Downward longwave radiation

Záporné znaménko označuje tok tepla do oblohy (chladnutí země)
Za 14 let se zvýšil tok tepla o $9 W.m^{-2}$

Zvyšuje se počet hodin slunečního svitu (příkon sluneční energie),
zvýšuje se tok tepla do atmosféry (snižuje se skleníkový efekt)

Vysvětlení: snižuje se množství vody v atmosféře

Odvádíme vodu z krajiny a měst, snižuje se výpar vody, vysycháme
1000 ha spáleného lesa zesiluje vysychání a přehřívání krajiny

Na jaké ploše uschly lesy v ČR (kolik stovek tisíc hektarů)?

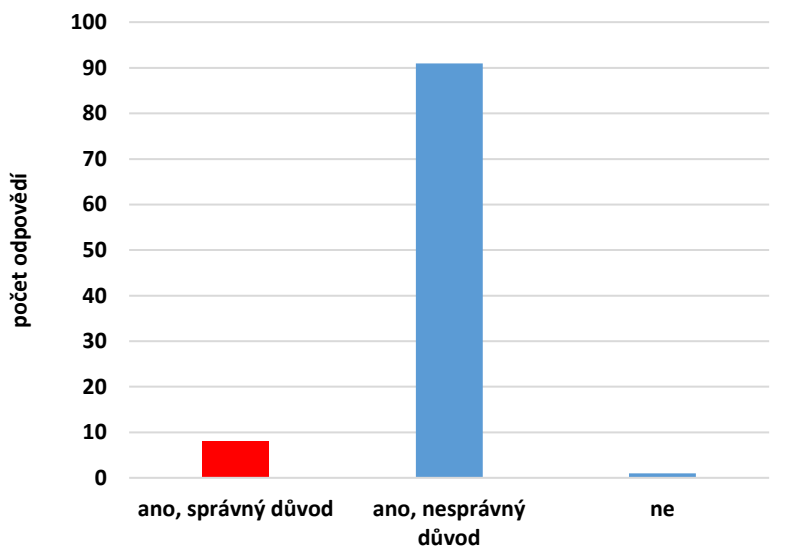
11ha zemědělské půdy denně ztrácí ČR, obchodní centra (Čestlice)

Ve škole se neučí o úloze vody a rostlin v utváření klimatu. Žáci jsou
strašeni klimatickým kolapsem z emisí CO₂

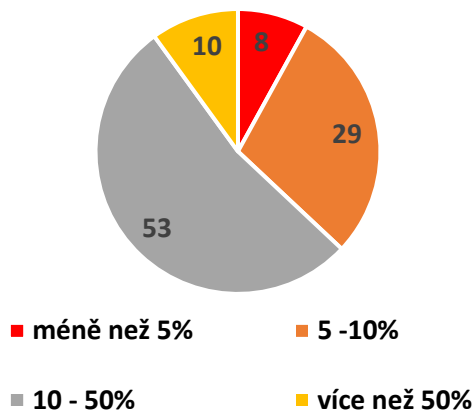
Výzkum znalostí u začínajících studentů učitelství přírodopisu PF JU (tedy ihned po absolutoriu SŠ a často i maturitě z biologie (100 respondentů, správné odpovědi červeně)

Otázka : *Je nějaký rozdíl v osudu (distribuci) sluneční energie na dlážděném náměstí a sousedním parku s trávnikem a vzrostlými stromy?*

- a) *Ano, protože...*
- b) *Ne, protože...*

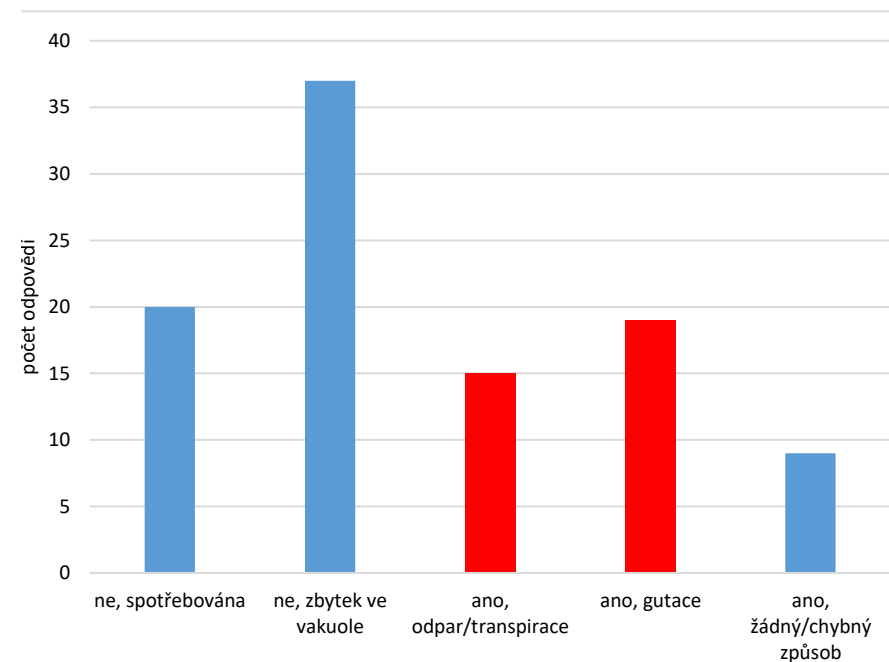

Otázka: *Jaké množství sluneční energie dopadající na zemský povrch je využito rostlinami pro fotosyntézu?*

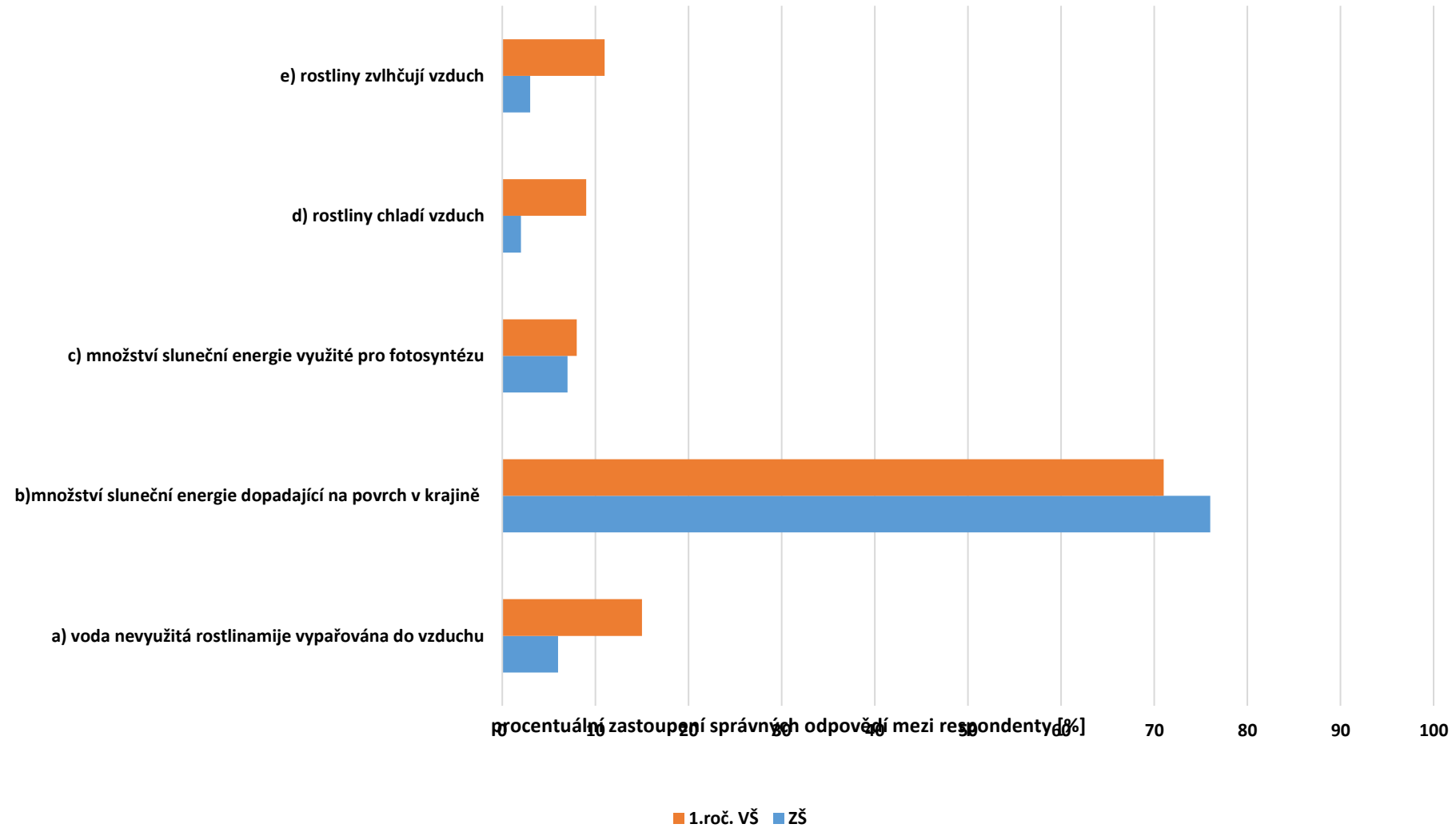

Otázka : *Již na základní škole jste se učili, že voda se dostává do rostlinného těla kořeny. Existuje ale nějaká cesta, kudy se voda dostává z rostliny ven?*

- a) *Ne, veškerá voda je rostlinou spotřebována*
- b) *Ne, část vody je spotřebována a přebytečná část je rostlinou uložena ve vakuole*
- c) *Ano, a to... (uveďte, jakým způsobem se dle vašeho názoru voda dostává ven z rostliny)*

Znalosti žáků ZŠ a studentů učitelství přírodopisu 1.roč. VŠ k tématu - vegetace - voda - sluneční energie

Výzkumný vzorek: 641 žáků ZŠ, 100 studentů VŠ

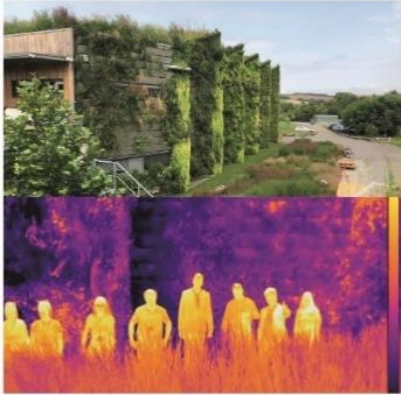
Sluneční energie, voda v krajině, vegetace: nová metodika vzdělávání pracovníků městských úřadů a inovace školní výuky k tématu efektu hospodářských zásahů na regionální klima.

Projekt je řešen s finanční podporou TAČR

Řešitelé: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích ve spolupráci s ENKI, o.p.s., Město Dačice, Třeboň ověřuje

Nová metodika vzdělávání pracovníků městských úřadů
Sluneční energie – voda v krajině – vegetace
k tématu efektu hospodářských zásahů na regionální klima

Metodika výuky k tématu
Sluneční energie – voda v krajině – vegetace
pro žáky 9. ročníků ZŠ a víceletých gymnázií

Metodika výuky k tématu
Sluneční energie – voda v krajině – vegetace
pro VŠ studenty učitelství přírodopisu pro ZŠ a učitele z praxe

Slunce – voda – rostliny – klima:
Podklady k poznání a výuce

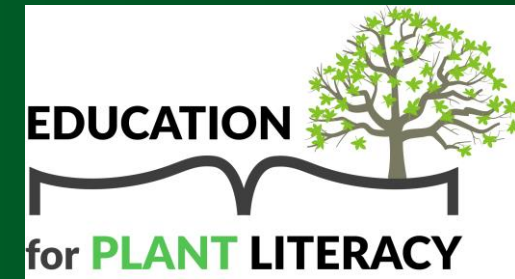

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

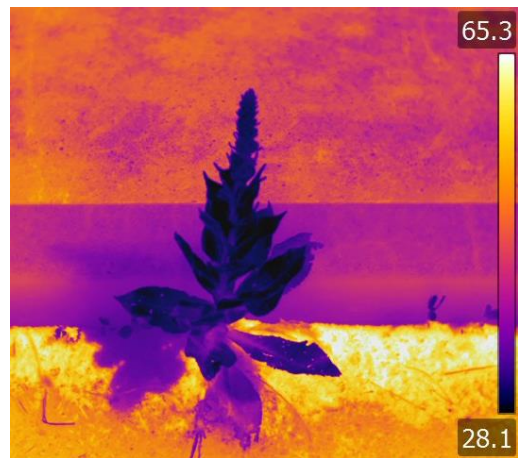
Erasmus+ Project No. 2021-1-CZ01-KA220-HED-000030213

Education for Plant Literacy

<https://planteducation.eu/>

6 project partners 5 EU countries 4 online publications with teaching materials on plant role in our environment appearing in 2024

OUR MISSION is to improve plant literacy of general public by more efficient and attractive botany teaching at all school levels which has to be reached via education of educators, i.e. innovative teachers' training.

Would you like to know...?

How can a tree cool our environment by the capacity higher than common air –conditioning system?

How can the forests pump the water from the see into the continents?

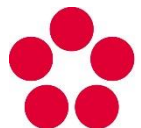
Why is the shadow under a tree cooler than the shadow under an umbrella?

Why is the atmosphere above the forest smelling?

How to measure these principles at schools?

How to make botany teaching more attractive for students?

...and much more?

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND

Kořeny v části porostu smrkového lesa (prof. J. Čermák)

uměrná délka
řenů = 3.5m

15m

kořeny zahynuly

Na každý čtvereční metr porostu připadá cca 7 m skeletových kořenů, 1 km jemných absorpčních kořenů a tisíce km hyf mykorrhizických hub

Podobných přednášek jsem měl stovky v posledních 20 letech a vždy jsem na závěr poděkoval za pozornost
nic platné

- Žádám vás, abyste věnovali pozornost, na co a jak se utrácejí peníze, které si stát půjčuje a zadlužuje další generace
- Přestaňte děsit lidi klimatickým kolapsem z emisí oxidu uhličitého a věnujte se skutečným příčinám vysychání a likvidace ekosystémů

Slunce je dar, voda je dar, život je dar a člověk má o tyto dary pečovat
ukázka hospodářského lesa Haidel 1166m n.m, Bavorsko/Šumava

Kdybychom používali mozky, budeme počítat tepelnou stopu a nikoli stopu uhlíkovou.

Dokonce počítáme i vodní stopu, stromy jí mají prý velkou, spotřebují prý mnoho vody na vytvoření 1 kg dřeva!

Kdy si uvědomíme, že výpar vody je zásadní proces tvorby klimatu, podmínkou přísunu vlhkého vzduchu od oceánů do kontinentů?